

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJAS 2013. GADA PĀRSKATS

SATURA RĀDĪTĀJS

Apzīmējumi, saīsinājumi	3	Ieinteresēto pušu interešu balansēšana un harmonizēšana	38
Priekšsēdētāja ziņojums	5	Komersantu iesaiste	39
Funkcionālie uzdevumi	7	Komunikācija ar sabiedrību	41
Regulatora darbības prioritātes 2013. gadā	9	Domstarpību risināšana	42
Sabiedrisko pakalpojumu nozares	11	Sadarbība ar valsts pārvaldes institūcijām	43
Tautsaimniecības konteksts	12	Starptautiskā sadarbība	44
Sabiedrības konteksts	15	Pakalpojumu cenas un tarifi	46
Regulējošā vide	18	Tarifu aprēķinu metodoloģija	47
Harmonizēta ES regulējošās vides ieviešana	19	Tarifu apstiprināšana	48
Līdzdalība normatīvās vides attīstībā Latvijā	21	Pakalpojumu lietotāju aizsardzība	52
Komersantu autorizācija un uzraudzība	23	Vispārēja pakalpojumu pieejamība	53
Licencēšana un reģistrācija	24	Pakalpojumu kvalitāte	54
Autorizācija speciālu funkciju izpildei	26	Lietotāju pretenzijas	57
Autorizācija ierobežotu resursu izmantošanai	27	Regulatora funkcionēšana un pārvaldība	59
Komersantu uzraudzība	29	Struktūra un kapacitāte	60
Tirgus veicināšana un konkurences atbalsts	31	Regulēšanas procesu kvalitātes uzlabošana	62
Komersantu savstarpējās attiecības	32	Finanses un saimnieciskā darbība	63
Asimetriskā regulēšana	34	Svarīgākie uzdevumi 2014. gadā	65
Integrācija vienotajos ES tirgos	36	Neatkarīgu revidentu ziņojums	67

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija,
2014. gads

Pārpublicējot obligāta avota norāde.

20.06.2014 redakcija

APZĪMĒJUMI, SAĪSINĀJUMI

ACER (Agency for the Cooperation of Energy Regulators) – Enerģētikas regulatoru sadarbības aģentūra

Ad hoc – speciāli šim gadījumam

ANO EEK – Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomiskā Komisija

ARPU (Average revenue per user) – vidējie ieņēmumi no viena lietotāja

AST – Akciju sabiedrība „Augstsprieguma tīkls”

BEMIP (Baltic Energy Market Interconnection Plan) – Baltijas enerģijas tirgu starpsavienojumu plāns

BEREC (Body of European Regulators for Electronic Communications) – Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde

CEER (Council of European Energy Regulators) – Eiropas Enerģētikas regulatoru padome

CEPT (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations) – Pasta un telekomunikāciju administrāciju Eiropas konference

CERP (European Committee for Postal Regulation) – Pasta regulatoru Eiropas komiteja

COCOM (Communications Committee) – Eiropas Komisijas Komunikāciju komiteja

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

De facto – saskaņā ar faktu

De jure – saskaņā ar likumu

EaP (Eastern Partnership) – ES Austrumu partnerības programma

ECC (Electronic Communications

Committee) – Eiropas Elektronisko sakaru komiteja

EK – Eiropas Komisija

ERGP (European Regulators Group for Postal Services) – Eiropas Pasta regulatoru grupa

ERRA (Energy Regulators Regional Association) – Reģionālā enerģētikas regulatoru asociācija

ES – Eiropas Savienība

Ex ante – pirms notikuma

Ex post – pēc notikušā

GSM/2G (Global System for Mobile Communications/2nd Generation) – otrās paaudzes mobilo sakaru tehnoloģija

INOGATE (International Energy Cooperation Programme) – Sadarbības programma enerģētikā starp ES, Austrumeiropas, Kaukāza un Centrālāzijas reģiona valstīm

IRG (Independent Regulators Group) – Neatkarīgo regulatoru grupa (elektronisko sakaru)

IRG-Rail (Independent Regulators' Group – Rail) – Neatkarīgo regulatoru grupa (dzelzceļa)

IT – informācijas tehnoloģijas

ITU (International Telecommunication Union) – Starptautiskā telekomunikāciju savienība

LTE/4G (Long-Term Evolution) – ceturtās paaudzes mobilo sakaru tehnoloģija

LVGMC – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

MK – Ministru kabinets

MEUR – miljons eiro (10⁶ EUR)

MPI (Market Performance Index) – Tirgus darbības indekss

NCCIR (National Commission for the State Regulation of Communications and Informatization) – Ukrainas elektronisko sakaru regulators

NGA (New Generation Access) – nākamās paaudzes piekļuve

NPS (Nord Pool Spot) – Ziemeļvalstu elektroenerģijas birža

NTSO-E (European Network of Transmission System Operators for Electricity) – Eiropas elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru apvienība

NVO – nevalstiskā organizācija

OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development) – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija

OIK – elektroenerģijas tarifu obligātā iepirkuma komponente

PCI – patēriņa cenu indekss

REMIT (Regulation No 1227/2011 on wholesale energy market integrity and transparency) – ES regula par enerģijas vairumtirdzniecības tirgus integritāti un caurskatāmību

Regulators – Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija

Sk. – skatīt

SMRA (Simultaneous Multiple Round Ascending) – radiofrekvenču izsoles formāts ar vairāksolišanu vairākās izsoles kārtās

TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange Unit) – Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas birojs

THD (Total harmonic distortion) – kopējais harmoniskais kropļojums

Twinning – divu pušu sadarbības projekts, ES dalībvalsts un partnervalsts

UMTS/3G (Universal Mobile Telecommunications System/3rd Generation) – trešās paaudzes mobilo sakaru tehnoloģija

UP – universālais pakalpojums

UPU (Universal Postal Union) – Pasaules pasta savienība

Attēliem un tabulām neuzrādītais informācijas avots ir Regulators. 2013. gada datu avots ir neauditēti komersantu pārskati un operatīvā informācija, līdz ar to ir iespējamās neprecizitātes.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA ZIŅOJUMS

Cienijamo lasītāj!

Aizvadītais, 2013. gads daudzējādā ziņā iezīmēja izmaiņas Regulatora darbībā, pateicoties kā normatīvām funkciju izmaiņām un papildinājumiem, tā arī pašu iniciatīvām savas darbības efektivizēšanai. Elektroenerģijas tirgus liberalizācijas kontekstā jāmin elektroenerģijas biržas darbības uzsākšana Latvijā, kas principiāli mainīja Regulatora funkcijas nozares regulēšanā. NPS kā elektroenerģijas biržas operators 2013. gadā, atverot jaunu „Elsport” tirdzniecības apgabalu, ir veiksmīgi uzsācis elektroenerģijas biržas darbību Latvijā. Ar Latvijas tirdzniecības apgabala atvēršanu ir sasniegts ilgtermiņa mērķis – veidot pārskatāmu un atvērtu Baltijas elektroenerģijas tirgu, kas ir savienots ar Ziemeļvalstu reģiona elektroenerģijas tirgu, nodrošinot elektroenerģijas cenu publisku pieejamību un ticamību.

Pirmais uzskatāmais apliecinājums ir tieši elektroenerģijas tirgus koncentrācijas indekss, kas 2013. gada laikā piedzīvoja lielāko samazinājumu sabiedrisko pakalpojumu nozaru vidū.

ES vienotā enerģijas tirgus izveidē liela nozīme ir kopējās intereses jeb starpvalstu projektiem, kuru uzdevums ir nodrošināt vienotu Eiropas enerģētikas infrastruktūru, lai paplašinātu tirgu un radītu neatkarību no viena resursu piegādātāja. Šo projektu realizācijas ekonomiskais pamats ir novērst nepamatotu cenu līmeņa celšanos ES dalībvalstīs. 2013. gads šajā ziņā Latvijā ir bijis nozīmīgs, jo tika uzsākta kopējās intereses projektu izvērtēšana un saskaņošana ar citu valstu regulatoriem.

Pasta nozarei 2013. gads bija pirmais darbības gads pilnīgi liberalizēta tirgus apstākļos, kur kā pozitīva atvērtā tirgus raksturīga iezīme tika novērots aktīvs pakomātu pakalpojumu piedāvājums. Vienlaikus universālais pasta pakalpojums atvērtā tirgus apstākļos kļuva vēl nozīmīgāks lauku reģionu iedzīvotājiem.

Ūdensapgādes uzņēmumu efektivitātes un tarifu ekonomiskās pamatotības izvērtēšanai Regulators 2013. gadā uzsāka aktīvu darbību pie salīdzinošās novērtēšanas (benchmarking) instrumentu izstrādes. Jaunās pieejas izmantošana ļaus nākamajos gados efektīvizēt ūdenssaimniecības pakalpojumu pamatoto izmaksu izvērtēšanas procesu kā komersantiem, tā Regulatoram, dodot iespēju salīdzināt iesniegtos tarifu projektus ar etalona informāciju, un tādā veidā būtiski paātrinot tarifu projektu sagatavošanas un izvērtēšanas procesu.

Virkne būtisku darbu, pie kuriem Regulators strādāja 2012. gadā, tika pabeigti 2013. gadā, pieņemot atbilstošus padomes lēmumus.

Aizvadītais gads ir bijis nozīmīgs arī ar to, ka pirmie starp Baltijas valstu kolēģiem sekmīgi pabeidzām kvalitatīvi jaunu procesu daudzveidīgajā sabiedrisko pakalpojumu komersantu autorizācijas spektrā – AST tika sertificēts kā neatkarīgs elektroenerģijas pārvades sistēmas operators. Regulators pārliecinājās, ka operatora rīcībā ir pietiekami finansiālie, tehniskie un personāla resursi savu uzdevumu veikšanai, kā arī uzdeva pienākumu operatoram īstenot darbības tā neatkarības un kompetences līmeņa tālākai paaugstināšanai.

Ar operatora sertificēšanu cieši saistīta arī tā investīciju plāna apstiprināšana. Turpmāk šī jaunā funkcija Regulatoram jāveic ik gadu. Pašlaik varam tikai minēt, vai EK minēto pieeju ieviesīs arī attiecībā uz elektroenerģijas sadales sistēmas operatoru un citām sabiedrisko pakalpojumu nozarēm. Šādas kārtības plaša ieviešana nozīmētu pilnīgi jaunu pieeju monopoluzņēmumu izmaksu un tarifu regulēšanai.

Nākamās paaudzes platjoslas elektronisko sakaru tīklu izvēršana ir ļoti nozīmīgs priekšnoteikums Latvijas tautsaimniecības tālākai attīstībai un ikviena sabiedrības locekļa dzīves kvalitātes paaugstināšanai. Zināmas pārmaiņas šajā jomā notika arī 2013. gadā. Dinamiskā elektronisko komunikāciju attīstība, sevišķi platjoslas lietošanā, rada priekšnoteikumus pilnīgi jaunu pakalpojumu izmantošanai plašā sabiedrībā. Lai Latvija arī tālāk saglabātu savu vietu ES līdervalstu vidū datu pārraides jomā interneta vidē, Regulators izstrādāja regulējumu piekļuvei nākošās paaudzes tīkliem. Pēc šī regulējuma saskaņošanas ar citu ES valstu regulatoriem un EK Regulatora padome to apstiprināja.

Nākošās paaudzes tīkli prasa daudz lielāku frekvenču spektra joslu izmantošanu. Spektra piešķiršana komersantiem ir absolūti nepieciešams priekšnoteikums tīklu izvēršanai. Regulators kā viens no pirmajiem ES dalībvalstu vidū 2013. gadā pabeidza komersantiem pievilcīgo spektra joslu piešķiršanu, kuras pašlaik ir izdalītas bezvadu platjoslas pakalpojumu sniegšanai.

Vēlīgs lasītājs ievēros arī atšķirību pārskata struktūrā. Informācijas sakārtošana un izklāsts atbilstoši Regulatora funkcijām ļaus vieglāk uztvert kopīgās iezīmes un problēmas sabiedrisko pakalpojumu nozaru attīstībā valstī.

Valdis Lokenbahs

Regulatora padomes priekšsēdētājs
Rīgā, 2014. gada 20. jūnijā

FUNKCIONĀLIE UZDEVUMI

Regulators ir institucionāli un funkcionāli neatkarīgs, pilntiesīgs, autonomš publisko tiesību subjekts, kas realizē sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu enerģētikas, elektronisko sakaru, pasta, dzelzceļa transporta, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas un ūdenssaimniecības nozarēs saskaņā ar likumu „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”, regulējamo nozaru darbību reglamentējošiem likumiem, saistošajiem MK noteikumiem, Regulatora apstiprināto nolikumu un darbības stratēģiju.

2013. gads bija otrais Regulatora darbības gads pilnas neatkarības statusā.

Regulatora funkcijās ietilpst regulējamo nozaru komersantu darbības uzraudzība, aizstāvēt lietotāju intereses un veicinot sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstību, sekmējot konkurenci regulējamās nozarēs, autorizējot komersantus, uzraugot sniegto pakalpojumu atbilstību licenču un vispārējo atļauju nosacījumiem un noteiktām kvalitātes prasībām, veicot strīdu iepriekšēju ārpustiesas izskatīšanu un pildot citas funkcijas, kas noteiktas nozaru speciālajos likumos.

Sabiedrisko pakalpojumu nozaru tirgi ir visai dinamiski, īpaši gadījumos, kad tiek piedzīvota kāda tirgus liberalizācija. Līdz ar to arī normatīvi noteiktās Regulatora funkcijas

katru gadu atbilstoši mainās, iekļaujot arvien viedāku regulējošo funkciju veikšanu. Pārmaiņas, kas saistītas ar kāda tirgus liberalizāciju, tika piedzīvotas arī 2013. gadā.

Atbilstoši Regulai Nr.1227/2011 un saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma grozījumiem, kas tika pieņemti 2013. gada 10. oktobrī, Regulatoram ir uzdots pienākums uzraudzīt enerģijas vairumtirgus integritātes un pārredzamības ievērošanu.

Pēc NPS Latvijas cenu apgabala atvēršanas 2013. gada 3. jūnijā atbilstoši REMIT regulai un saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likumu

Regulators ir uzsācis veikt elektroenerģijas vairumtirgus cenu pārraudzību.

Saskaņā ar Regulu Nr. 347/2013 komersantiem, kuri izstrādā vairāku valstu kopējas intereses enerģētikas infrastruktūras projektus un vēlas šo projektu finansēšanai piesaistīt ES fondu līdzekļus, ir nepieciešams saņemt enerģētikas regulatoru lēmumu par ieguldījumu izmaksu sadali.

2013. gadā Regulators uzsāka izvērtēt vairākus kopējās intereses enerģētikas infrastruktūras projektus.

2013. gada 10. oktobra grozījumi papildināja Elektroenerģijas tirgus likumu arī ar nosacījumiem par komersantu atbildību par prasību neievērošanu. Nosacījumi paredz atšķirīgu administratīvo lietu izskatīšanas procesu Regulatorā, kā arī atšķirīgu sodu aprēķināšanu – procentuāli no komersanta finanšu gada neto apgrozījuma. Lai šie grozījumi stātos spēkā, vēl nepieciešami attiecīgi grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā.

2013. gada 21. februārī Saeima pieņēma grozījumus likumā „Par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošumu”. Grozījumi likumā mainīja atbildību un pienākumus attiecībā uz hidrotehnisko būvju uzraudzību.

Regulatora funkcijās vairs neietilpst hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošuma un ekspluatācijas atbilstības uzraudzība.

Elektronisko sakaru nozarē 2013. gadā tika īstenoti grozījumi Elektronisko sakaru likumā, uzsākot regulēt piekļuvi nākamās paaudzes piekļuves tīkliem.

Optisko piekļuves tīklu regulēšana, ieskaitot optiskās piekļuves saistību noteikšanu un uzraudzību, tika nodota Regulatora rokās.

Grozījumi Pasta likumā, kas tika pieņemti 2013. gada 21. martā, uzliek Regulatoram

papildus pienākumus UP izmaksu kompensācijas noteikšanai.

Turpmāk Regulatora uzdevums
būs izvērtēt UP sniedzēja
vienošanās
par tarifu atlaidēm un
īpašo tarifu piemērošanu,
kā arī izvērtēt citu pasta
komersantu sniegto pakalpojumu
atbilstību UP vai tā daļai – pēc
būtības un pēc sniegtā
pakalpojuma pazīmēm.

REGULATORA DARBĪBAS PRIORITĀTES 2013. GADĀ

2013. gadā izvirzītās Regulatora darbības prioritātes var sadalīt vairākās funkcionālās grupās: regulējošās vides attīstībai, komersantu autorizācijai un uzraudzībai, tiesību veicināšanai un konkurences atbalstam, ieinteresēto pušu interešu balansēšanai un harmonizēšanai, pakalpojumu cenu un tarifu regulēšanai un pakalpojumu lietotāju aizsardzībai.

Regulējošās vides attīstībai

- Regulas Nr.1371/2007 izpildes uzraudzība.
- Regulas Nr.1227/2011 ieviešana.
- Darbs Regulas Nr.347/2013 ieviešanā saistībā ar kopējās intereses projektiem.
- Piedalīšanās IRG-Rail aktivitātēs, īpaši uzmanību pievēršot jautājumiem saistībā ar izmaiņām ceturtās Dzelzceļa paketes ietvaros.
- Darbs ES pirmās Radiofrekvenču spektra politikas programmas 2012.-2015. gadam īstenošanā.
- Normatīvo aktu izstrāde atbilstoši grozījumiem Pasta likumā.
- Līdzdalība Atkritumu apsaimniekošanas likuma pilnveidošanā sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas jautājumos.

Komersantu autorizācijai un uzraudzībai

- Radiofrekvenču spektra joslu 791,0MHz-821,0MHz/832,0MHz-862,0MHz un 2570MHz-2620MHz lietošanas tiesību izsoles.

Tiesību veicināšanai un konkurences atbalstam

- Elektronisko sakaru tirgu analīzei nepieciešamās informācijas apjomu pārskatīšana.
- Pasta pakalpojumu tirgus Latvijā atvēršana konkurencei no 2013. gada 1. janvāra.
- Piekļuves, tai skaitā optiskās, elektronisko sakaru tirgu regulēšana, saistību noteikšana un to paziņošana EK un BEREC.
- Elektronisko sakaru komersantiem ar būtisku ietekmi tirgū noteikto saistību uzraudzība.
- Elektroenerģijas pārvades sistēmas desmit gadu attīstības plāna apstiprināšana.

Ieinteresēto pušu interešu balansēšanai un harmonizēšanai

- Komersantu datu sniegšanas un atskaitīšanās sistēmas pilnveide un datu apstrādes uzlabošana siltumapgādes nozarē.
- Līdzdalība Satiksmes ministrijas darba grupā Direktīvas 2012/34/ES prasību transponēšanai nacionālajā tiesību sistēmā.
- Līdzdalība Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas darba grupā Ūdenssaimniecības pakalpojumu likumprojekta un tam pakārtoto normatīvo aktu izstrādei.
- Darbība EK rīkotajās darba grupās visās sabiedrisko pakalpojumu nozarēs.
- IRG Ģenerālās Asamblejas un BEREC padomes un vadības kārtējās sanāksmes organizēšana sadarbībā ar BEREC biroju.

- Baltijas elektrības reģionālās iniciatīvas darba organizēšana, piedalīšanās BEMIP plāna ieviešanā.
- 10. Baltijas valstu elektronisko sakaru un pasta regulatoru ikgadējās sanāksmes organizēšana.
- Divgadīgā „twinning” pieredzes nodošanas projekta Ukrainas regulatoram NCCIR pabeigšana sadarbībā ar Spānijas un Zviedrijas regulatoriem.

Pakalpojumu cenu un tarifu regulēšanai

- Tarifu projektu izvērtēšana, tarifu noteikšana sabiedrisko pakalpojumu nozarēs.
- Elektroenerģijas tirgus datu un elektroenerģijas tirgus ietekmes uz gala lietotāju cenām analīze.
- Izsaukumu pabeigšanas tarifu tālāka samazināšana fiksētajā un mobilajā tīklā.

Pakalpojumu lietotāju aizsardzībai

- Universālā pasta pakalpojuma saistību izpildes uzraudzība un saistību pagarināšana uz 2014. gadu.

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU NOZARES

Tautsaimniecības konteksts

Sabiedrības konteksts

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU NOZARES

Tautsaimniecības konteksts

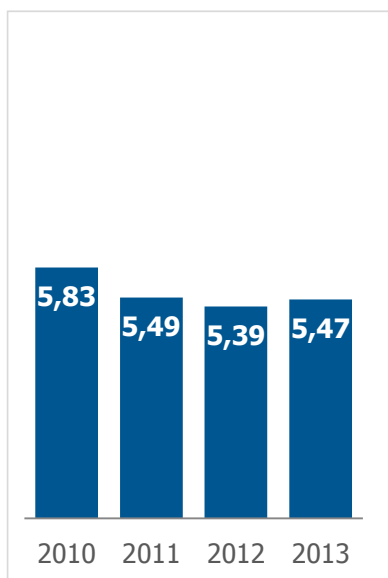
Sabiedrisko pakalpojumu nozares ir cieši integrētas kopējā valsts tautsaimniecībā – no vienas puses tās nodrošina tautsaimniecības funkcionēšanu, no otras puses – vispārējā ekonomiskā situācija iespaido pakalpojumu pieprasījumu un patēriņu, investīcijas un tehnoloģisko attīstību.

Energētikā 2013. gadā turpinājās pakāpeniska atjaunojamo resursu un energoefektivitātes procesu ietekme uz energoresursu patēriņu.

Regulējamo siltumapgādes komersantu (ar gada apjomu virs 5000 MWh) nodotās siltumenerģijas apjoma samazinājums atspoguļo ēku siltināšanas atstāto ietekmi, kuru vienlaikus iespaido klimatisko apstākļu svārstības (sk. 1. attēlu).

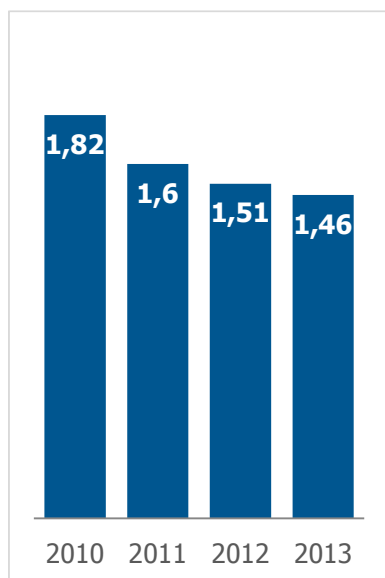
Koģenerācijas stacijās saražotais siltumenerģijas apjoms attiecīgi ietekmē arī dabasgāzes patēriņu. Dabasgāzes patēriņš papildus saistīts ar pieaugošo šķeldas izmantošanu centralizētās siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanā, kas veido vairāk nekā 60% no kopējā dabasgāzes patēriņa (sk. 2. attēlu). Saskaņā ar ekspertu vērtējumu 2013. gada šķeldas patēriņš pieaudzis 1,5 reizes, salīdzinājumā ar 2012. gadu.

Elektroenerģijas patēriņa kritums 2013. gadā lielākoties saistāms ar AS „Liepājas Metalurgs” problēmām (sk. 3. attēlu).

1. attēls

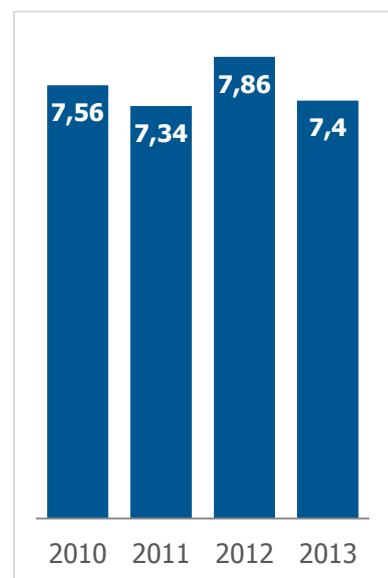
Regulējamo komersantu lietotājiem nodotā siltumenerģija, TWh

2. attēls

Dabasgāzes patēriņš, mljrd.m³

Avots: CSP

3. attēls

Elektroenerģijas patēriņš, TWh

Elektronisko sakaru nozarē 2013. gadā raksturīgā iezīme bija platjoslas pakalpojumu attīstība.

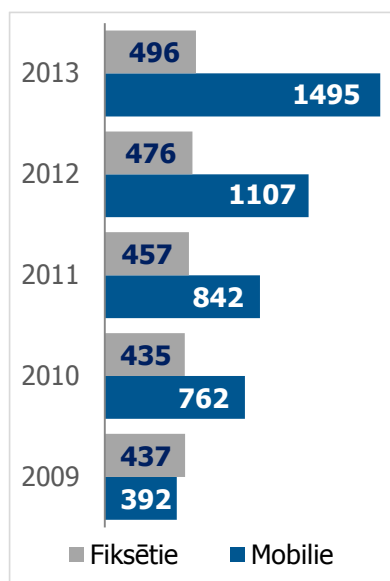
Tieši elektronisko komunikāciju
attīstība ir galvenais cēlonis gadu
no gada novērotā pasta sūtījumu
apjoma kritumā.

Datu apstrādes un pārraides ātrumu un
apjomu pieaugums, pakalpojumu augoša
pieejamība Latvijas reģionos, tehnoloģiskā
dažādība un izvēles iespējas veicināja
lietotāju skaita pieaugumu (sk. 4. attēlu).

Turpinājās strauja mobilās platjoslas
lietošanas augšupeja kā kvantitatīvi
(lietotāju skaits), tā kvalitatīvi (UMTS/3G un
LTE/4G).

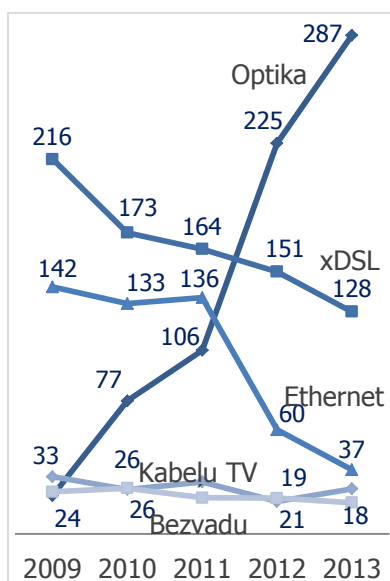
Fiksētās platjoslas lietošanā pieaugums ir
mērenāks, raksturīgs ir dinamisks optisko
pieslēgumu popularitātes pieaugums,
nomainot mazjaudīgākas tehnoloģijas –
tādas kā „Ethernet” pieslēgumus un „xDSL”
tehnoloģiju (sk. 5. attēlu).

Vēstuļu korespondences un abonētās
preses piegāžu apjoma samazināšanos
nevar kompensēt nelielais paku daudzuma
pieaugums (sk. 6. attēlu).

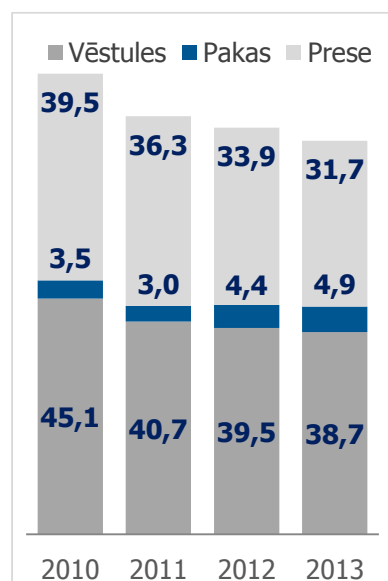
4. attēls

**Fiksēto un mobilo
pieslēgumu skaits, tūkst.**

5. attēls

**Platjoslas pieslēgumu skaits
gada beigās, tūkst.**

6. attēls

**Pasta sūtījumu apjoms,
milj. sūtījumu**

Dinamika pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu korelē ar Latvijas iedzīvotāju skaitu, kā arī ar gadskārtējā valsts pasūtījuma apjomu (sk. 7. attēlu).

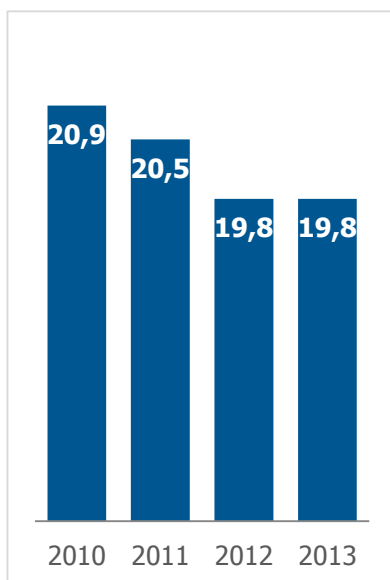
Apglabāšanai pieņemto sadzīves atkritumu daudzums līdz šim ir bijis samērā stabils, neskatoties uz demogrāfisko situāciju un dalītās atkritumu vākšanas un šķirošanas darbībām, kā arī atkritumu pārstrādes aktivizēšanu (sk. 8. attēlu).

Ūdenssaimniecības nozarē komersanti aktīvi turpināja ūdens kvalitātes paaugstināšanas un vides piesārņojuma samazināšanas projektu īstenošanu, izmantojot ES fondu līdzfinansējumu.

Kopējais sabiedrisko pakalpojumu nozaru regulējamo pakalpojumu apgrozījums 2013. gadā bija tuvu **3 000 MEUR.**

Konkrēto nozaru apjomi ir ļoti dažādi (sk. 9. attēlu). 2013. gads iezīmējās ar regulējamo nozaru kopējā apgrozījuma apjoma samazinājumu par 4,3% salīdzinājumā ar 2012. gadu. Izmaiņām bija dažādi cēloņi:

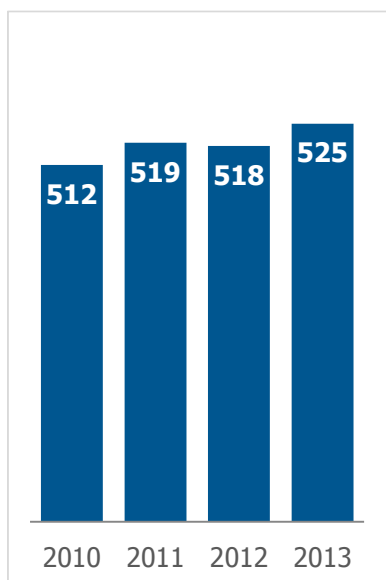
- pakalpojumu apjoma izmaiņas (dzelzceļš, dabasgāze, elektroenerģija, siltumapgāde, ūdenssaimniecība),
- resursu cenu izmaiņas (dabasgāze, siltumapgāde),
- tarifu regulēšana (atkritumu apglabāšana, elektroniskie sakari, siltumapgāde),
- konkurence (mobilie sakari),
- pakalpojumu struktūras izmaiņas (pasts).

7. attēls

Pasažieru pārvadājumi pa dzelzceļu, milj. pasažieri

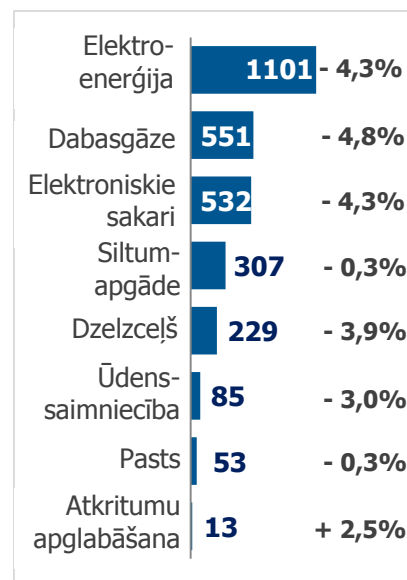
Avots: CSP

8. attēls

Apglabāšanai poligonos pieņemtie nešķirotie sadzīves atkritumi, tūkst. t

Avots: LVGMC

9. attēls

Regulējamo nozaru komersantu apgrozījums 2013. gadā, MEUR, un dinamika 2013./2012., %

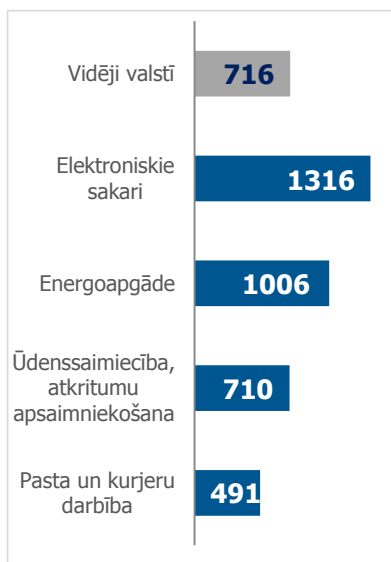

Darba samaksas līmenis nozarēs bija atbilstošs nozaru nozīmībai un to tehnoloģiskai sarežģītībai (sk. 10. attēlu). 2013. gadā darba samaksas pieaugums bija zemāk atalgotajai nozarei – pasta un kurjeru darbībai (6,2%), pārējām nozarēm paliekot 2012. gada līmenī.

Sabiedrības konteksts

Sabiedrisko pakalpojumu nozīmība ikvienam iedzīvotājam, viņa veselībai, pat dzīvībai un iekļaušanai sabiedrībā ir viegli saprotama. Vienlaikus pirmās kvintiles mājsaimniecības par sabiedriskajiem pakalpojumiem izdeva mazāk līdzekļu, salīdzinot ar vidējo līmeni, un tas nozīmē, ka šīs mājsaimniecības arī mazāk patērēja sabiedrisko pakalpojumus (sk. 11. attēlu). Salīdzinājumam – piektās kvintiles mājsaimniecības par sabiedriskajiem pakalpojumiem, salīdzinot ar vidējo rādītāju valstī, izdeva ievērojami vairāk.

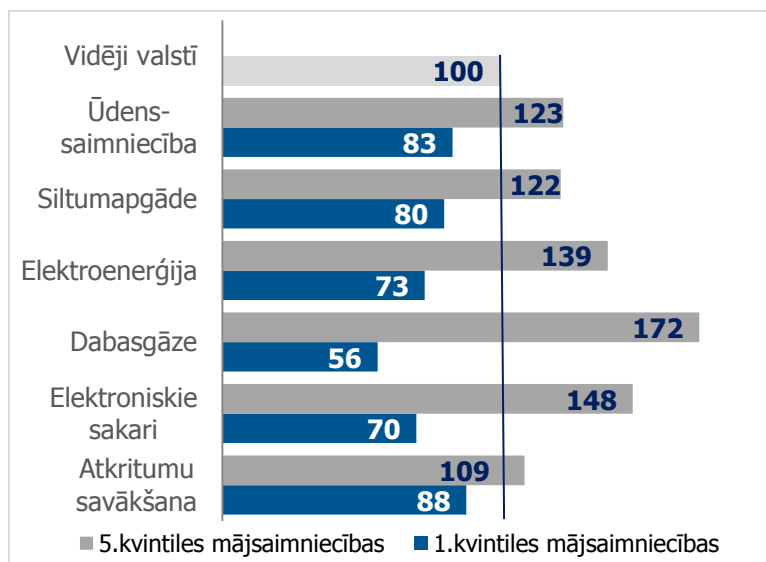
Pirmās kvintiles mājsaimniecību sabiedrisko pakalpojumu patēriņa apjoms un, attiecīgi, dzīves kvalitāte, salīdzinot ar vidējo valstī, ir zemāka.

10. attēls

Vidējā bruto darba samaksa sabiedrisko pakalpojumu nozarēs 2013. gadā, EUR mēnesī

Avots: CSP

11. attēls

Normalizētie viena mājsaimniecības locekļa izdevumi par sabiedriskajiem pakalpojumiem 2012. gadā, % no visu mājsaimniecību izdevumiem par attiecīgo pakalpojumu

Avots: CSP

Regulējamo sabiedrisko pakalpojumu cenas kopumā bijušas ar pietiekami lielu īpatsvaru kopējā patēriņa cenu indeksā (sk. 1. tabulu). Cenu izmaiņas iedzīvotājiem 2013. gadā ir vērtējamas kā ļoti pozitīvas – ievērojams samazinājums divās būtiskajās enerģijas izmaksu pozīcijās (dabasgāze un siltums) un nemainīgas cenas elektroenerģijai. Uzreiz jāpiezīmē, ka šādu virzību nevar uzskatīt kā sistemātisku, jo vidējie 2010.-2013. gada rādītāji ir krasi atšķirīgi.

Dabasgāzes apgādes izmaksu samazinājuma cēlonis ir gāzes cenas izmaiņas. AS „Latvijas gāze” pakalpojumu (par gāzes pārvadi, sadali, uzglabāšanu, tirdzniecību) izmaksas nav mainījušās kopš Regulatora 2008. gada lēmuma. Siltumenerģijas cenu samazinājumā dabasgāzes un šķeldas cenu pazeminājumu papildina Regulatora 2013. gada apstiprinātie pazeminātie siltumapgādes

tarifi. Par atkritumu izvešanas cenām lielākoties atbild pašvaldības, taču to izmaiņas nedaudz ietekmē arī Regulatora apstiprinātie sadzīves atkritumu apglabāšanas tarifi, kuri ietilpst izvešanas cenu sastāvā.

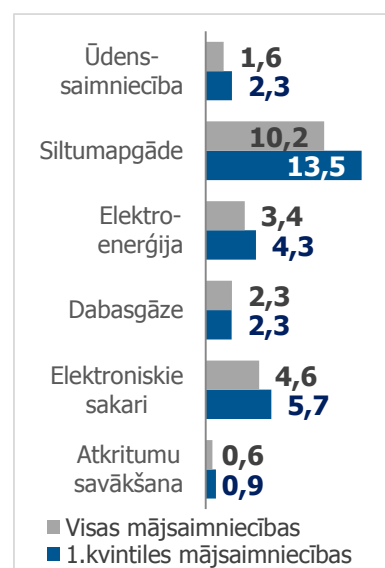
Reālās pakalpojumu izmaksas iedzīvotājiem, kuri attiecīgo pakalpojumu izmanto un veic par tiem maksājumus, ir krietni lielākas (sk. 12. attēlu). Latvijas iedzīvotāji sabiedriskajiem pakalpojumiem vidēji patērē kopumā vairāk nekā 22% no sava mājsaimniecības budžeta. Detalizētāka analīze rāda, ka īpaši tas attiecas uz pirmās kvintiles mājsaimniecībām, kuras izdod vēl lielāku daļu (līdz 29%) no sava ievērojami mazākā budžeta. Kopumā tas rāda UP koncepta nezūdošo nozīmi (sk. šī pārskata sadaļu par vispārējo pakalpojumu pieejamību).

Sabiedriskie pakalpojumi, kuriem cenas tiek regulētas	PCI svāri, %	Regulējamo cenu pārmaiņas, %	
		2013. gadā	2010.- 2013.g. vidēji gadā
Ūdens piegāde	0,73	0	0,9
Atkritumu izvešana	0,59	1	3,5
Kanalizācijas pakalpojumi	0,56	0	0,6
Elektroenerģija	3,41	0	6,5
Dabasgāze	1,15	-6,5	9,7
Siltumenerģija	4,52	-8,5	7,1
Vispārējie pasta pakalpojumi	0,03	0	0

1. tabula

Administratīvi regulējamās cenas patēriņa cenu indeksā

Avots: CSP

12. attēls

Mājsaimniecību izdevumi 2012. gadā, % no kopējiem mājsaimniecības izdevumiem
Avots: CSP

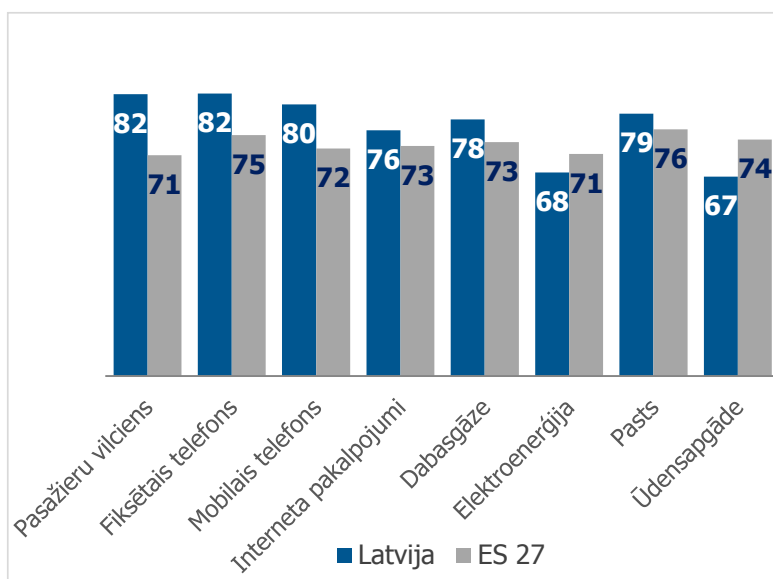

Ar saņemto sabiedrisko pakalpojumu piedāvājumu, pieejamību, kvalitāti, izvēli un patērētāju tiesību aizsardzību Latvijas iedzīvotāji, skatoties ES mērogā, ir relatīvi apmierināti.

2013. gadā EK Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāta publicētajā 2012. gada patērētāju aptaujā tika vērtēti 30 dažādi pakalpojumu tirgi, tai skaitā astoņi sabiedrisko pakalpojumu tirgi (sk. 13. attēlu). Pretēji ES kopējam vērtējumam Latvijas respondenti ir novērtējuši sabiedriskos pakalpojumus kopumā augstāk nekā finanšu, transporta, atpūtas un citus pakalpojumus. Fiksētās telefonijas un pasažieru vilciena satiksmes vērtējumi ir trešajā vietā starp visām 27 dalībvalstīm pēc iegūtā integrētā indeksa MPI

novērtējuma, mobilā telefonija – piektajā vietā. Izņēmums ir elektroenerģijas un ūdensapgādes pakalpojumu zema vērtējums, kas apstiprina nepieciešamību Regulatoram veikt noteiktas aktivitātes minētajās nozarēs. Arī ES valstu reitingā šie pakalpojumi ieņem attiecīgi 20. un 26. vietu.

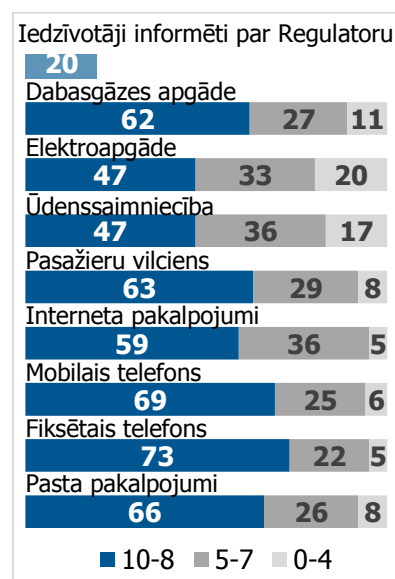
Izvērtējot vairākas iedzīvotāju aptaujas, iezīmējas ļoti interesanta aina (sk. 14. attēlu). Tikai 20% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ir pilnīgi vai vismaz kopumā informēti par Regulatora darbību. Vienlaikus ar saņemtajiem sabiedriskajiem pakalpojumiem apmierināto iedzīvotāju procents ir nesalīdzināmi augstāks. Tas nozīmē, ka Regulators savas funkcijas kopumā izpilda atbilstoši noteiktajam, neskatoties uz to, ka uzsvars uz to plašāku skaidrošanu sabiedrībai un citām ieinteresētām pusēm, izmantojot masu medijus, nav likts.

13. attēls

MPI vērtējums pēc 100 punktu skalas Latvijas un ES 27 patērētāju skatījumā

Avots: EK

14. attēls

Sabiedrības apmierinātība ar saņemtajiem pakalpojumiem pēc 10 punktu skalas, %

Avots: EK, Regulators/SKDS

REGULĒJOŠĀ VIDE

**Harmonizētas ES
regulējošās vides ieviešana**

**Līdzdalība normatīvās vides
attīstībā Latvijā**

REGULĒJOŠĀ VIDE

Precīzam, viennozīmīgi interpretējamam un piemērojamam, skaidram un saprotamam tiesiskam regulējumam nacionālā un starptautiskā līmenī ir augsta nozīme sabiedrisko pakalpojumu regulēšanā.

ES iniciatīvu un tiesību aktu transponēšana Latvijā, nacionālo normatīvo aktu izstrāde ir vienots, daudzšķautņains un sarežģīts process, kas attiecas uz sabiedrisko pakalpojumu nozarēm un to regulēšanu.

2013. gadā Regulators turpināja ievērot līdzsvarotības principu tiesību normu izstrādē un piemērošanā, no vienas puses aizstāvēt lietotāju intereses, un no otras puses – veicinot sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstību.

Aprobējot ES normatīvo aktu prasības un izstrādājot nepieciešamo normatīvo aktu projektus virzībai pieņemšanā MK vai Saeimā un patstāvīgi izdodot attiecīgus ārējos normatīvos aktus, liela vērība tika veltīta pastāvīgai aktuālo notikumu analīzei regulējamo nozaru problemātikā un tirgos. Vienlaikus tika nodrošināts normatīvo aktu normu izklāsts sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem saprotamā veidā.

Harmonizētas ES regulējošās vides ieviešana

2013. gadā, līdzīgi kā iepriekšējos pārskata periodos, Regulatora starptautiskās sadarbības dienaskārtību lielā mērā noteica ES iniciatīvu un tiesību aktu transponēšana Latvijā, tādējādi nodrošinot valsti ES mērogā harmonizētu regulējošo vidi. Zināmas grūtības sagādāja nepietiekami vienotu sabiedrisko pakalpojumu nozaru regulēšanas principu izstrāde un ieviešana ES mērogā, neskatoties uz daudzozaru regulēšanas koncepta popularitātes pieaugumu ES dalībvalstīs.

Dzelzceļa transporta jomā būtiski bija jautājumi, kas saistīti ar Direktīvas 2012/34/ES ieviešanu. Direktīva paredz vienotas Eiropas dzelzceļa telpas izveidi. Tiek paredzēta regulējošo funkciju paplašināšana, vienas regulatīvās iestādes izveide, izmaiņas infrastruktūras maksas aprēķināšanā, izmaiņas pārvadātāju licencēšanas prasībās un citas izmaiņas. Regulators turpināja darbu EK organizētajās darba grupās par dzelzceļa regulēšanas vispārējiem jautājumiem un ES noteikto pasažieru tiesību un pienākumu nodrošināšanas pārraudzību. Elektronisko sakaru nozarē Regulators turpināja iesākto uzdevumu veikšanu, lai tālāk uzlabotu pārrobežu sadarbību un apmainītos ar pieredzi par tīklu neitralitāti, viesabonēšanu, pakalpojumu kvalitāti, numerācijas krāpniecības, tīklu infrastruktūras un tirgu analīzes jautājumiem.

Regulatora pārstāvji piedalījās BEREC un EK komiteju COCOM un ECC darbā. Īpaši jāuzsver Regulatora devums numerācijas krāpniecības problēmas aktualizēšanā. Nozīmīgs bija arī Regulatora darbinieku ieguldījums BEREC darba grupā.

Tika izstrādāta atskaite par pakalpojumu kvalitāti tīkla neitralitātes projekta ietvaros, kā arī tika veikts ECC pētījums par interneta pakalpojumu kvalitātes mērīšanas metodēm.

Enerģētikas nozarē 2013. gadā būtiskas bija darbības, kas saistītas ar gatavošanos REMIT regulas ieviešanai.

Tika īstenotas aktivitātes saistībā ar tirgus uzraudzību, sertificētā neatkarīgā sistēmas operatora pārraudzību, kopējās intereses projektu saskaņošanu un vērtēšanu, reģionālo iniciatīvu procesu un dalību ACER rekomendāciju izstrādē.

Turpinājās aktīva darbība starpinstitūciju darba grupās par BEMIP plānu un par elektrības un gāzes kopējās intereses projektiem. Notika sagatavošanās darbi ES tiesību aktu prasību ieviešanai par tirgus uzraudzību. 2013. gada 17. jūlijā Regulators parakstīja daudzpusējo regulatoru savstarpējās saprašanās memorandu ar ACER

par sadarbību un koordināciju tirgus uzraudzībā.

Pasta nozarē Regulators analizēja esošo regulēšanas praksi liberalizēta tirgus apstākļos, kā arī UP fonda kontekstā, gūto atziņu izmantošanai Latvijā.

2013. gadā pirmo reizi starptautiskā līmenī aktualizējās ūdensapgādes nozares regulēšanas jautājumi.

Regulators iesaistījās šajā iniciatīvā, aktīvi piedaloties OECD, ERRA un Florences Regulēšanas skolas pasākumos. Viens no šīs iniciatīvas mērķiem – turpmāka pastāvīga ES ūdensapgādes nozares regulatoru sadarbība un pieredzes apmaiņa, analogi citām regulējamām nozarēm.

Līdzdalība normatīvās vides attīstībā Latvijā

2013. gadā Regulators savas kompetences ietvaros piedalījās 24 likumprojektu izstrādē, kā arī sniedza atzinumus par vairākiem likumprojektiem (sk. 2. tabulu).

Nozīmīgākie likumprojekti, kas saistīti ar regulējošo funkciju izpildi, ir bijuši vairāki.

- Projekts „Ūdenssaimniecības pakalpojumu likums”, kas paredz vienotas prasības un nosacījumus ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai un lietošanai, tai skaitā pakalpojumu sniedzēju un pakalpojumu lietotāju pienākumus un tiesības savstarpējo attiecību kontekstā, valsts un pašvaldību kompetenci ūdenssaimniecības pakalpojumu regulēšanā, kā arī instrumentus iedzīvotāju pieslēgumu ūdenssaimniecības sistēmām veicināšanai.
- Grozījumi likumā „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” precizē sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju licencēšanas un reģistrācijas kārtību, tiesības pieprasīt un saņemt informāciju, tai skaitā ierobežotas pieejamības informāciju, strīdu izskatīšanas procesu, kā arī kārtību valsts nodevas piedziņai un valsts nodevas parāda dzēšanai.
- Grozījumi Enerģētikas likumā paredz dabasgāzes tirgus liberalizāciju, nodalot pārvades operatoru un sadales operatoru un nodrošinot lietotāju tiesības izvēlēties tirgotāju, kā arī efektīvu, atturošu un samērīgu sodu ieviešanu dabasgāzes apgādes nozarē.
- Grozījumi Elektronisko sakaru likumā paredz tirgus analīzes rezultātā piemērojamas saistības (tarifu augšējo robežu un pietiekamu vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības pakalpojumu cenu starpību), simetriskas saistības piekļuvei kabeļu kanalizācijai un regulējumu krāpniecības gadījumā, izmantojot numerāciju.
- Grozījumi likumā „Par sabiedrisko

	Likumprojektu izstrāde		MK Noteikumu projektu izstrāde		Ārējo normatīvo aktu izstrāde un pieņemšana
	Līdzdalība	Atzinumi	Līdzdalība	Atzinumi	
Vispārīgi, attiecas uz vairākām nozarēm	9	14	1	4	-
Atkritumu apglabāšana	1	1	-	-	1
Dzelzceļš	1	-	-	-	2
Elektroniskie sakari	2	1	-	5	14
Enerģētika	9	4	-	13	14
Pasts	1	1	-	5	5
Ūdenssaimniecība	1	2	-	-	1
Kopā	24	23	1	27	37

2. tabula

Regulatora darbība normatīvās vides attīstībā 2013. gadā

- Grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā paredz tirgus pilnīgu atvēršanu 2014. gadā, OIK mazināšanu (publiskajam tirgotājam kompensējamo izmaksu aprēķinā ņemot vērā valsts budžeta dotāciju OIK apmēra mazināšanai), kā arī efektīvu, atturošu un samērīgu sodu ieviešanu elektroenerģijas apgādes nozarē.
- Grozījumi Atkritumu apsaimniekošanas likumā papildina poligonu ierīkošanas un ekspluatācijas izmaksas ar pārkraušanas staciju saistītajām izmaksām, kā arī precīzē jautājumus saistībā ar poligonu slēgšanas un rekultivācijas izmaksu uzkrāšanu un izlietošanu.
- Regulators ir izstrādājis MK noteikumu projektu „Par grozījumu Ministru kabineta 2009. gada 27. oktobra noteikumos Nr.1227 „Noteikumi par regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem””, izslēdzot naudas pārvedumus un pārskaitījumu pakalpojumus, kurus sniedz izmantojot pasta tīklu, no regulējamiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, kā arī sniedzis atzinumus par daudziem MK noteikumu projektiem.
- nozaru speciālie jautājumi (enerģētika, elektroniskie sakari).

Regulators 2013. gadā ir izstrādājis, precizējis, grozījis un apstiprinājis 37 ārējos normatīvos aktus, kuru galvenā tematika ir:

- komersantu autorizācija un noteikumi (elektroniskie sakari, enerģētika, pasts),
- tarifu un maksu aprēķināšana (atkritumu apglabāšana, dzelzceļš, enerģētika, ūdenssaimniecība),
- UP (elektroniskie sakari, pasts),
- pakalpojumu kvalitāte (elektroniskie sakari),

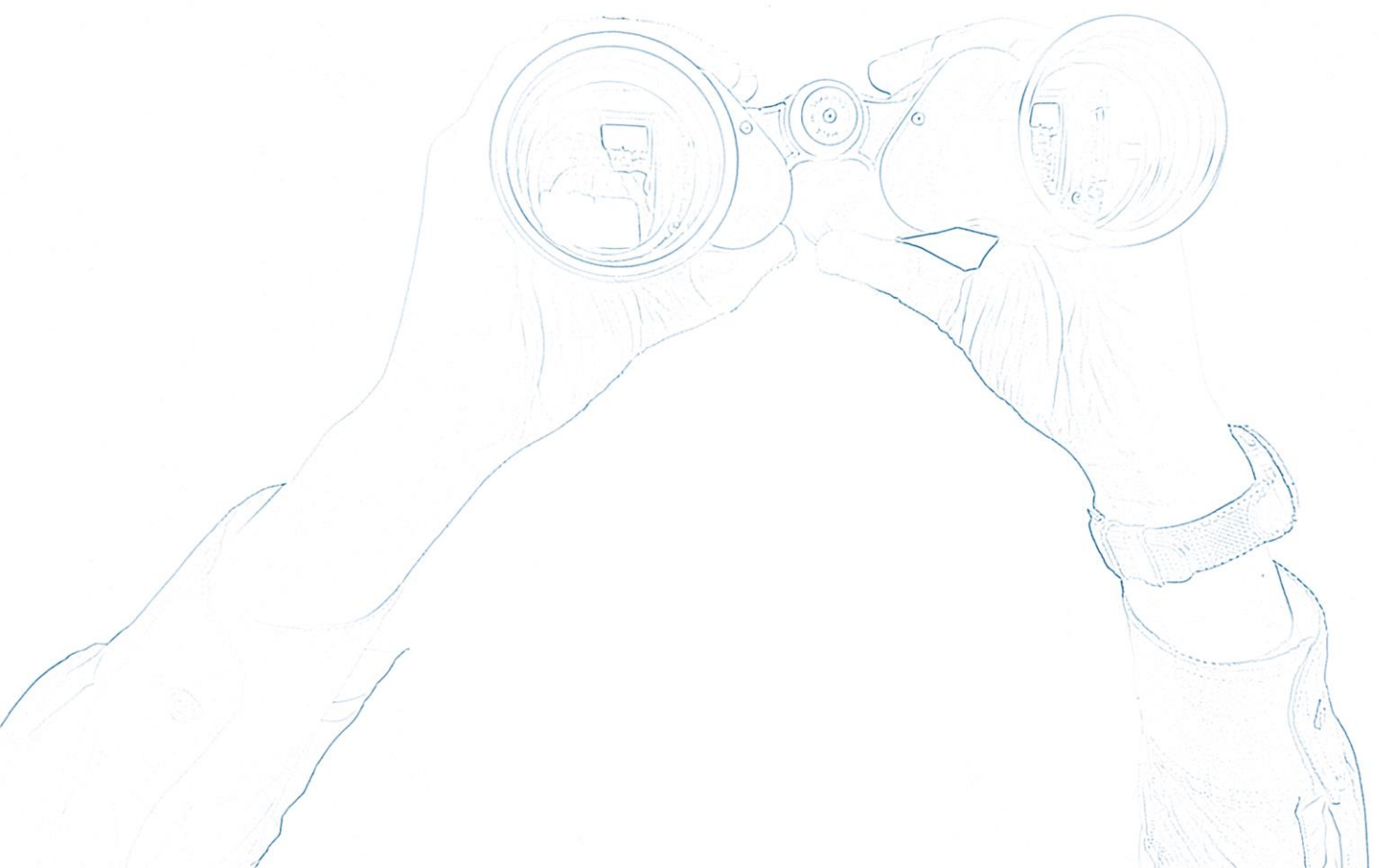
KOMERSANTU AUTORIZĀCIJA UN UZRAUDZĪBA

Licencēšana un reģistrācija

**Autorizācija speciālu
funkciju izpildei**

**Autorizācija ierobežotu
resursu izmantošanai**

Komersantu uzraudzība

KOMERSANTU AUTORIZĀCIJA UN UZRAUDZĪBA

Latvijas teritorijā ar sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu var nodarboties Regulatora autorizēti, t.i., reģistrēti vai licencēti, Latvijas Uzņēmumu reģistrā iekļauti komersanti.

Licencēšana un reģistrācija

Sabiedrisko pakalpojumu nozarēs pastāv divas atšķirīgas komersantu autorizācijas procedūras darbībai attiecīgajā nozarē – licencēšana un reģistrēšana.

1. Licencēšana, kurā komersantam ir izvirzītas definētas prasības, un tas iesniedz Regulatoram dokumentus, kas apliecina šo prasību izpildi. Pēc to analīzes un pozitīva rezultāta komersants saņem terminētu licenci noteiktu pakalpojumu sniegšanai noteiktā teritorijā ar definētiem nosacījumiem.

2. Reģistrācija, kurā prasību ir maz, un tās ir ļoti vispārējas. Komersants var uzsākt savu darbību vai nu tūlīt pēc reģistrācijas paziņojuma nosūtīšanas Regulatoram (elektroniskie sakari, pasts), vai arī īsā definētā laikā (enerģētika).

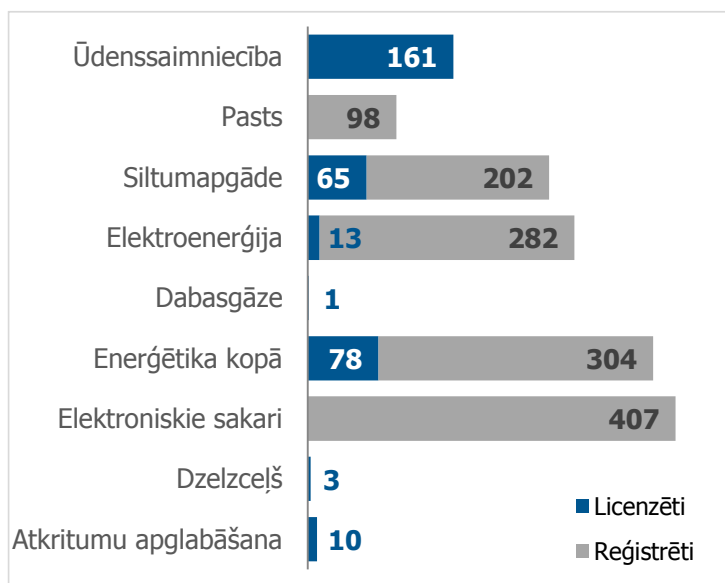
Kopumā 2013. gada beigās ir autorizēti vairāk nekā 1060 komersantu (sk. 15. attēlu), no kuriem vairāk nekā 5% ir autorizēti darbam divās un vairāk regulējamās nozarēs.

2013. gadā Regulators autorizēja 109 jaunus tirgus dalībniekus.

2012. gadā ES iezīmējas kopēja tendence – pāreja uz reģistrēšanu ar mērķi atvieglot ieeju tirgū jauniem tirgus dalībniekiem (sk. 16. attēlu).

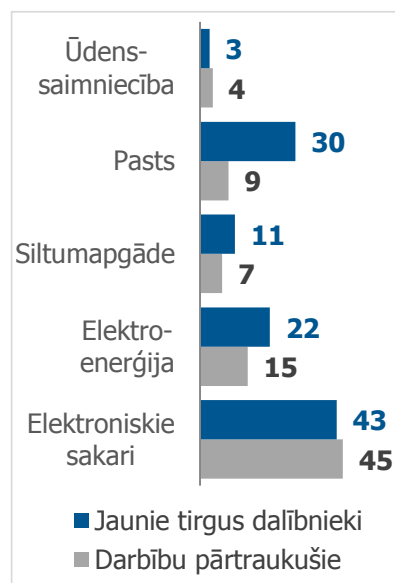
Vienlaikus var secināt, ka šī virzība saistās arī ar negatīvām iezīmēm.

1. 2013. gadā 80 uzņēmumu tika izslēgti no komersantu reģistriem.

15. attēls

Autorizēto komersantu skaits sabiedrisko pakalpojumu nozarēs, uz 31.12.2013.

16. attēls

Jaunie tirgus dalībnieki un darbību pārtraukušie komersanti sabiedrisko pakalpojumu nozarēs 2013. gadā

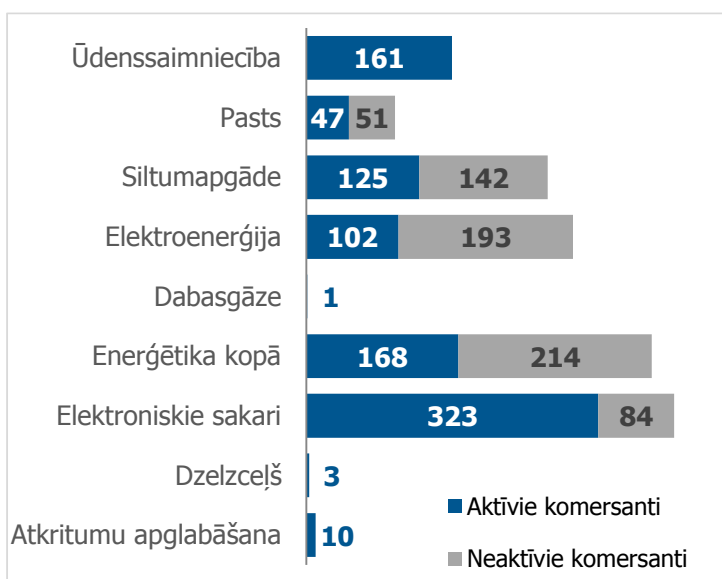
Tādējādi var secināt, ka reģistrējas daudzi uzņēmumi, kas sevi pārvērtē – nav izpratnes par attiecīgo nozari, tirgu, par viņu funkcijām un darbībām tajā, nav resursu un kapacitātes darbībai tirgū. Labākajā gadījumā šādi komersanti apvienojas, sliktākajā – aiziet vai viņu darbība tiek apturēta par administratīvajiem pārkāpumiem. Rezultātā – lielais jauno tirgus dalībnieku pieplūdums elektroenerģijas un siltumapgādes nozarēs tieši ražošanā un tirdzniecībā, kur pāreja uz reģistrācijas režīmu notika 2012. gadā, 2013. gadā iezīmējas ar tirgus dalībnieku samazinājumu.

Gads iezīmējās arī ar strauju cerību pieaugumu atvērtajā pasta tirgū, tradicionāli saglabājās liela komersantu mainība elektronisko sakaru nozarē. Vērtējot minēto svārstību ietekmi uz tirgus stabilitāti, jāsecina, ka svārstības virs 10% var atstāt nelabvēlīgas sekas.

2. Daudzi uzņēmumi pēc autorizācijas ilgstoši neuzsāk darbību. 2013. gada beigās trešā daļa no autorizētajiem komersantiem, kopumā 349, tikai formāli skaitījās sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju statusā, neveicot nekādas darbības (sk. 17. attēlu).

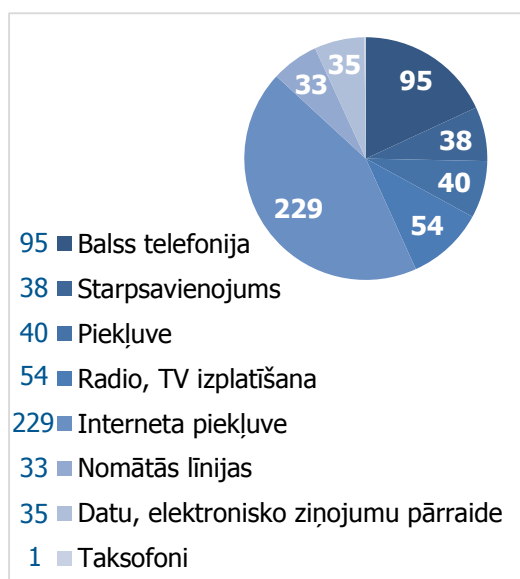
Enerģētikas un pasta nozarēs bija vērojama liela neaktīvo uzņēmumu daļa. Šādai tendencei vienlaikus ir arī pozitīva iezīme – tirgus netiek lieki sadrumstalots.

2013. gadā novērots atšķirīgs aktīvo komersantu sniedzamo pakalpojumu klāsts, kas īpaši vērojams elektronisko sakaru nozarē (sk. 18. attēlu). Tikai 53 komersanti reģistrācijas paziņojumā ir norādījuši, ka darbojas visā Latvijas teritorijā, pārējie darbojas dažos novados vai pilsētās. Lielākā daļa komersantu ir nelieli un to sniegtie elektronisko sakaru pakalpojumi bieži vien ir pieejami tikai nelielā pilsētas vai novada daļā. Analogi arī pasta nozarē tikai 8 komersanti sniedza tradicionālos pasta pakalpojumus, 24 – eksprespasta, un 21 – kurjerpasta pakalpojumus.

17. attēls

Aktīvie un neaktīvie komersanti sabiedrisko pakalpojumu nozarēs, skaits uz 31.12.2013.

18. attēls

Aktīvo elektronisko sakaru komersantu sadalījums pa pakalpojumu veidiem, skaits uz 31.12.2013.

Autorizācija speciālu funkciju izpildei

Saskaņā ar ES nostādnēm un atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likumam, Regulatoram ir jāveic neatkarīga elektroapgādes pārvades sistēmas operatora sertificēšana.

2013. gadā Regulators pieņēma lēmumu par sertificēšanu, ar kuru apstiprināja AST kā vienīgo neatkarīgo pārvades sistēmas operatoru Latvijā.

Lai to nodrošinātu, tika veikta pārvades sistēmas operatora nodalīšana. EK savā atzinumā ir norādījusi, ka nodalīšanas modeļa izvēle atbilst Direktīvas 2009/72/EK „Par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu” tiesību normām, kā arī atzīst, ka tas pamatā ir ieviests atbilstoši prasībām.

Pārvades sistēmas operatora sertifikācija ir būtiska elektroenerģijas tirgus liberalizācijas pasākumu daļa.

AST sertifikācija apliecina, ka ES prasības par pārvades sistēmas nodalīšanu no ražošanas un tirdzniecības koncerna ir ievērotas un AST atbilst nepieciešamajām neatkarības prasībām. Latvija bija pirmā no Baltijas valstīm, kas noslēdza sertificēšanas procesu.

Regulators, veicot sertificēšanu, pārliecinājās, ka pārvades sistēmas operatora rīcībā ir pietiekami finansiālie, tehniskie un personāla resursi savu uzdevumu veikšanai. Vienlaikus

sertificēšanas lēmumā Regulators izvirzīja vairākus nosacījumus.

- Divu gadu laikā AST ir jāsagatavoja pārvades sistēmas attīstībai, jaunu tīklu izbūvei, esošo tīklu pārbūvei un atjaunošanai, kā arī visu pamatlīdzekļu apkalpošanai un uzturēšanai darba kārtībā pašu spēkiem, vai izvēloties komersantu, kas nav saistīts ar elektroenerģijas ražošanu, tirdzniecību un sadali. Lai to nodrošinātu, AST minētie nosacījumi jāveic, neapdraudot pārvades sistēmas attīstības, jaunu tīklu izbūves, esošo tīklu pārbūves un atjaunošanas projektu īstenošanu, kuriem ir saņemts apstiprinājums par ES finansējuma piešķiršanu.
- Ne retāk kā reizi divos gados AST ir jāpārskata ar AS „Latvenergo” noslēgtos līgumus par ārpakalpojumu sniegšanu, organizējot iepirkuma procedūru, vai pārliecinoties, ka AS „Latvenergo” turpina būt konkrētā ārpakalpojuma vienīgais tehniski iespējamais sniedzējs Latvijas teritorijā.

Minēto nosacījumu izpildei uzņēmumam noteiktajā termiņā jāsagatavo nosacījumu izpildes plāns, kā arī regulāri jāinformē Regulatoru par nosacījumu izpildes gaitu. 2013. gadā ir izveidotas darba grupas sertifikācijai izvirzīto nosacījumu izpildei, veikta iepirkuma procedūru apzināšana un pārskatīšana, kā arī AST darbībai nepieciešamā IT programmnodrošinājuma definēšana. Lielākajai daļai minēto pasākumu izpilde paredzēta 2014. gadā.

Autorizācija ierobežotu resursu izmantošanai

Reģistrētiem elektronisko sakaru komersantiem Regulators piešķir radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības komercdarbībai. Bez Regulatora lēmuma spektru komercdarbībai var izmantot 2,4 GHz un 5 GHz (licence „exempt spectrum bands”) radiofrekvenču joslās saskaņā ar Nacionālajā radiofrekvenču plānā noteiktajiem specifiskajiem nosacījumiem. Virknei normatīvajos aktos noteikto spektra joslu lietošanas tiesības komercdarbībai Regulators piešķir konkursa vai izsoles kārtībā.

2013. gadā tika organizētas divas spektra joslu izsoles.

Abu izsoļu nolikumi pirms to organizēšanas bija publiski pieejami, un par tiem notika Regulatora konsultācijas ar ieinteresētajiem nozares komersantiem.

Izsoles tika organizētas SMRA formātā,

izmantojot 2012. gadā Regulatora izstrādāto un aprobēto elektronisko vadības sistēmu. Izsoļu rezultāti atspoguļoti 3. tabulā.

Gan Regulators, gan komersanti abas izsoles vērtēja kā sekmīgas. Pēc to norises sūdzības netika saņemtas.

Kopumā par izolītajām spektra joslu lietošanas tiesībām komersantiem jāiemaksā valsts budžetā gandrīz 5 MEUR.

Virknei citu radiofrekvenču spektra joslu lietošanas tiesības komercdarbībai Regulators piešķir, pagarina tādā secībā, kādā komersanti ir pieteikušies („first come, first served”), saskaņojot tehniskos jautājumus ar VAS „Elektroniskie sakari”. Brīvo frekvenču piešķirumi 2013. gadā atspoguļoti 4. tabulā.

2013. gadā Regulatoram nav bijusi nepieciešamība anulēt kādam komersantam piešķirtās spektra lietošanas tiesības.

Spektra josla	Piešķirums	Komersants	Derīguma termiņš
791,0 – 821,0MHz / 832,0 – 862,0MHz Izmantojama mobilajiem pakalpojumiem no 01.07.2015.	2X10MHz	BITE Latvija	30.06.2033.
	2X10MHz	LMT	30.06.2033.
	2X10MHz	TELE2	30.06.2033.
2500,0 – 2690,0MHz	50MHz	LMT	31.12.2028.

3. tabula

Radiofrekvenču spektra joslu izsoļu tehniskie rezultāti 2013. gadā

Spektra josla	Komersants	Darbības teritorija	Derīguma termiņš
10,3-10,5 GHz	Telia Latvija	Latvija	29.05.2018.
146-146,8 MHz	Korteks	Latvija	23.09.2023.
17,7-19,7 GHz	Ērika un Co Ltd	Iecavas, Bauskas, Rundāles, Vecumnieku novads	31.10.2018.
17,7-19,7 GHz	Stream Networks	Latvija	26.11.2023.
22-22,6 GHz/ 23-23,6 GHz	Stream Networks	Latvija	26.11.2023.
406,1-409,2125 MHz	Korteks	Latvija	23.09.2023.

4. tabula

Brīvo frekvenču joslu piešķirumi 2013. gadā

Regulators piešķir un anulē arī numerācijas lietošanas tiesības komercdarbībai, ievērojot Nacionālā numerācijas plāna nosacījumus. 2013. gadā pēc elektronisko sakaru komersantu iesniegumiem piešķirtie un anulētie numerācijas resursi atspoguļoti 5. tabulā.

Pēc pārejas uz astoņciparu lietotāju numerāciju Latvijā nav novērots numerācijas resursu trūkums, tomēr ir pasliktinājusies numerācijas izmantošanas efektivitāte. Tā kā Latvijā numerācijas resursu lietošana ir bezmaksas, izņemot īsos kodus, daudzu komersantu prognozes uz numerācijas resursu izmantošanu ir nepamatoti optimistiskas – resurss ilgstoši netiek izmantots vispār, vai no tā izmantota ir ļoti maza daļa. Šāda veida situācija rada šķietamu numerācijas deficītu, īpaši mobilajā

numerācijā, tāpēc Regulators 2013. gadā ieviesa numerācijas piešķiršanu ar nosacījumiem par tās izmantošanu.

Kopš 2004. gada Regulators ir ieviesis un vairākkārtīgi optimizējis numura saglabāšanas pakalpojumu gadījumos, kad lietotājs pāriet pie cita operatora. Līdz ar to pakalpojuma izmantojamība aug ar katru gadu. Pašlaik operatori šo pakalpojumu nodrošina vienas darba dienas laikā vai citā ar lietotāju saskaņotā laikā. Pēc VAS „Elektroniskie sakari” datubāzes datiem

2013. gadā, saglabājot iepriekšējo numuru, operatoru ir mainījuši 1% fiksēto un 4,4% mobilo sakaru pakalpojumu lietotāju.

Numerācija	Piešķirta		Anulēta	
	Numuri	Komersanti	Numuri	Komersanti
Ģeogrāfiskā numerācija	94 000	13	87 900	5
Numuri pakalpojuma „Virtuālais privātais tīkls” sniegšanai, galiekārtas pieslēgumam publiskajā radiokomunikāciju tīklā	1 000	1		
Numuri elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanai	15 000	4		
Numuri taksofonu līnijas ierīkošanai publiskajā fiksēto telefonu tīklā, pakalpojuma „Virtuālais pasts” sniegšanai	1 000	1		
Publisko mobilo telefonu tīklu numuri	1 320 000	18		
Dalītās samaksas pakalpojuma numuri	26 400	6	410 000	6
Bezmaksas izsaukuma pakalpojuma numuri	3 161	7	30	3
Papildu samaksas pakalpojuma numuri	10 211	8	100	1
8-ciparu numerācija kopā	1 470 772		498 030	
Īsie kodi	42	7	14	7
Identifikācijas kodi	13	10	25	15

5. tabula

Numerācijas resursu piešķirumi 2013. gadā

Līdzīgi kā citās valstīs, arī Latvijā 2013. gads iezīmējās ar tālāku dažādu krāpniecisko shēmu aktivizēšanos numerācijas resursu izmantošanā. Šādu shēmu atklāšana ir ļoti sarežģīta, jo krāpniecības process ir dinamisks – cik pēkšņi uzsākts, tik ātri tiek izbeigts. Lai ierobežotu krāpnieciskas darbības, ārvalstu operatori pat uz aizdomu pamata bez īpašiem pierādījumiem var liegt savā publisko mobilo telefonu tīklā veikt izsaukumus uz Latvijas numuriem, tādējādi mūsu lietotājam liedzot iespēju veikt izsaukumus, atrodoties ārvalstīs.

Regulators 2013. gadā saņēma 17 iesniegumus no dažādiem ārvalstu operatoriem un organizācijām, kuros norādīts, ka

16 Latvijas elektronisko sakaru komersantiem piešķirtie 658 dažādie numuri 20 dažādos numerācijas diapazonos ir izmantoti krāpniecībā.

Vienlaikus pastāv bažas, ka reālo krāpniecības gadījumu ir daudz vairāk, jo operatori mazāka apjoma krāpniecību cenšas apkarot, neiesaistot atbildīgās institūcijas.

Lai arī Regulators ir veicis visu iesniegumu detalizētu izvērtēšanu, pagaidām nav iegūti juridiski pierādījumi par šo numuru nelikumīgu izmantošanu. Pierādītai krāpniecības atklāšanai nepieciešama ilgstoša, stabila sadarbība starptautiskā līmenī, kas pagaidām ir izteikti nesakārtota. Vienlaicīgi ir nepieciešama attiecīga normatīvā bāze, kas vēl nav izstrādāta.

Neskatoties uz to, Regulators savas kompetences ietvaros veica darbības krāpniecības gadījumu ierobežošanai. Pēc Regulatora iniciatīvas Saeima ir pieņēmusi vairākus grozījumus Elektronisko sakaru

likumā, lai varētu efektīvāk un operatīvāk ierobežot šādu krāpniecību un cita veida nelikumīgu numerācijas izmantošanu.

Komersantu uzraudzība

Atbilstoši normatīvajiem aktiem Regulators sistemātiski veic komersantu darbības uzraudzību – gan dodoties tiešajās pārbaudēs uz objektiem, gan analizējot komersantu iesniegto informāciju. Pārbaudes notiek saskaņā ar izstrādātu plānu, kā arī ievērojot aktuālu nepieciešamību pārliecināties par komersantu darbības atbilstību tiesību aktos noteiktajiem principiem. 2013. gadā veikto izbraukuma pārbažu rezultāti atspoguļoti 6. tabulā.

Galvenie konstatētie pārkāpumi ir raksturīgi visām nozarēm:

- netiek pilnā apjomā ievērotas ekspluatācijas drošības tehnoloģiskās un organizatoriskās prasības,
- nav sakārtota, aktualizēta grāmatvedības, uzskaites, tehniskā dokumentācija,
- iekārtām trūkst informatīvie, operatīvie apzīmējumi.

Elektronisko sakaru komersantu darbības uzraudzību Regulators veic, analizējot informāciju, kuru reģistrētajiem komersantiem jāiesniedz divas reizes gadā par visiem savas darbības aspektiem pārskata periodā. Līdz ar to izbraukuma pārbaudes pie komersantiem notiek saņemto patērētāju sūdzību izvērtēšanai.

2013. gadā, veicot ikgadējās komersantu pārbaudes dzelzceļa pasažieru pārvadātāju kvalitātes prasību ievērošanā, kā arī AS „Latvijas Pasts” 25 pasta pakalpojumu sniegšanas vietās, pārkāpumi netika konstatēti.

Nopietnu un atkārtotu pārkāpumu gadījumā Regulators, izmantojot normatīvajos aktos noteiktās pilnvaras, ir spiests ierosināt un izskatīt arī administratīvo pārkāpumu lietas. Savukārt par vispārējās atļaujas noteikumu nosacījumu atkārtotiem pārkāpumiem ir tiesīgs uz trīs gadiem atņemt komersantiem tiesības sniegt sabiedriskos pakalpojumus. 2013. gadā administratīvi sodīti tika vairāk nekā 116 komersantu (sk. 19. attēlu).

	Pārbaudīti komersanti	Konstatēti pārkāpumi	Pārkāpumi novērsti 2013. gadā
Atkritumu apglabāšana	4	1	0
Dzelzceļš	3	0	0
Dabasgāze	1	1	1
Elektroenerģija	33	81	68
Siltumapgāde	31	82	76
Pasts	1	0	0
Ūdenssaimniecība	42	24	20

6. tabula

Regulatora veiktās sabiedrisko pakalpojumu komersantu pārbaudes 2013. gadā

19. attēls

Administratīvo pārkāpumu lietas 2013. gadā

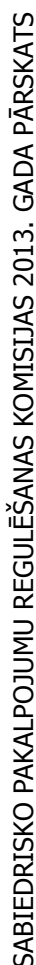
TIRGUS VEICINĀŠANA UN KONKURENCES ATBALSTS

**Komersantu savstarpējās
attiecības**

Asimetriskā regulēšana

Integrācija vienotajos ES tirgos

Brīvā tirgus procesu attīstība, efektīva, ilgtspējīga un godīga komersantu konkurence ar pakalpojumu kvalitāti, izvēli, cenām – tie ir nepieciešamie priekšnoteikumi sabiedrisko pakalpojumu lietotāju ieguvumu veicināšanai.

Elektronisko sakaru nozare bija pirmā, kurā jau pirms dažiem gadiem tirgus koncentrācija samazinājās līdz vidējam līmenim. Citas nozares šo robežu vēl nav sasniegušas.

bija vērojama elektroenerģijas tirdzniecībā, 2012. gada indeksa vērtība bija 0,675. Savukārt elektronisko sakaru un pasta nozarē tālākā virzība bija daudz lēnāka. Dabaszāģes apgādē saglabāģas AS „Latvijas gāģe” privatizāģijas lģģumā nostiprināģtais monopols. Pārēģģas nozarēs uzģģēmumi savu darbģģbu pamatoti nostiprināģģa kā reģģionāģģie monopoli. Lģģdz ar to konkurences veidoģģšanās nav paredģģama.

Komersantu spēja vienlaicīgi konkurēt un savstarpēji sadarboties ir un būs viena no atvērtā tirgus galvenajām problēmām, kas arī Regulatoram ir darbietilpīga regulēšanas procesa sastāvdaļa. Komersantu tiesības, pienākumus un atbildību visās nozarēs nosaka savstarpējie līgumi, kas iekļauj visus tehniskos, komerciālos un citus noteikumus un vienošanās.

Tirgus koncentrācijas indeksi regulējamās nozarēs

Elektronisko sakaru komersantu attiecības normatīvi nosaka vairāki līgumu veidi.

- Starpsavienojumu līgumu mērķis ir nodrošināt informācijas apmaiņu starp dažādu komersantu abonentiem. Ņemot vērā šī līguma nozīmību, desmit darba dienu laikā pēc starpsavienojumu līguma noslēgšanas vai grozīšanas vienu tā eksemplāru jāiesniedz Regulatoram.
- Piekļuve elektronisko sakaru tīkla infrastruktūrai ir citam komersantam sniegts pakalpojums ar konkrētiem nosacījumiem piekļūt elektronisko sakaru pakalpojumu nodrošināšanai nepieciešamajai tīkla infrastruktūrai (tīklam, saistītām iekārtām, datu plūsmai). Komersantam ar būtisku ietekmi tirgū Regulators uzliek attiecīgas piekļuves saistības.
- Nomāto līniju gala posms tiek izmantots cita elektronisko sakaru komersanta abonentlīnijas nodrošināšanai. Tas ir posms no galalietotāja pieslēguma punkta līdz tuvākajai elektronisko sakaru tīkla komutēšanas vai maršrutēšanas iekārtai.

2013. gada 31. decembrī stājās spēkā Regulatora apstiprinātie noteikumi „Starpsavienojumu un nomāto līniju pamatpiedāvājuma noteikumi”, kas nosaka kārtību, kādā elektronisko sakaru komersants, kam ir būtiska ietekme tirgū, publicē starpsavienojumu vai nomāto līniju pamatpiedāvājumu, kā arī prasības attiecībā uz pamatpiedāvājumā ietveramo informāciju, nepieciešamo tās detalizācijas līmeni un pamatpiedāvājuma publicēšanu.

2013. gadā Regulatorā tika reģistrēti 17 jauni starpsavienojumu līgumi, kopumā gada beigās sasniedzot 141. Vienlaikus var secināt, ka, atšķirībā no starpsavienojumiem, visa veida piekļuve un infrastruktūras dalīta izmantošana komersantu vidū nav populāra.

2013. gadā turpinājās Latvijai raksturīgā infrastruktūras konkurence, savukārt komersanti joprojām nebija ieinteresēti konkurēt pakalpojumu jomā.

Pasta komersantu vidū iespējamā sadarbība ir brīvprātīgs process. 2013. gadā aktīvākā bija pakomātu operatoru SIA „Post Service” un SIA „Post 24” sadarbība ar pasta pārvadātājiem un piegādātājiem SIA „DPD” un SIA „Venipak Latvija”. Starp tradicionālā pasta komersantiem sadarbības piemēri netika novēroti.

Latvijā ir nodrošināta trešās puses pieeja savstarpēji savienotajām elektroenerģijas pārvades un sadales sistēmām. Mazie sadales tīklu operatori, kopumā 11, ir pieslēgti gan augstsprieguma tīklam, gan AS „Sadales tīkls” līnijām. Visu tirgus dalībnieku sadarbības koordinācijai Regulators 2013. gadā apstiprināja atjaunoto Tīkla kodeksa redakciju. Tīkla kodekss regulē pārvades sistēmas operatora un sadales sistēmas operatora darbības un pakalpojumus elektroenerģijas sistēmas stabilai darbībai, kā arī visu tirgus dalībnieku pienākumus. Atjaunotajā redakcijā tika veiktas izmaiņas nodaļās par starpvalstu savienojuma jaudām, par sastrēgumu vadību un pārslodzes novēršanu, par elektroenerģijas sistēmas balansēšanu un par elektroenerģijas tirdzniecību.

Asimetriskā regulēšana

Asimetriskas regulēšanas pasākumi tiek piemēroti uzņēmumiem, kas ir monopolstāvoklī vai, kas ir vēl nozīmīgāk atvērta tirgus apstākļos, kuriem ir konstatēta būtiska ietekme kādā konkrētā tirgū un kuriem ir iespēja izmantot savu tirgus varu savtīgos nolūkos. Komersantiem piemērotās saistības neaprobežojas ar tarifu regulēšanu (sk. sadaļu „Pakalpojumu cenas un tarifi”), to papildina virkne specifisku pienākumu. Saistību piemērošanai tiek gaidīta godprātīga tirgus varas izmantošana. Regulators izvērtē negodprātīgu gadījumu iespēju un piemēro saistības „ex ante”.

2013. gadā tika pabeigta tirgus analīze un veikta saistīto normatīvo aktu izstrāde atbilstoši EK Rekomendācijām par konkrētajiem elektronisko sakaru pakalpojumu tirgiem, kuros var būt nepieciešama apsteidzoša regulēšana, noteikto platjoslas piekļuves vairumtirdzniecības tirgus un piekļuves vairumtirdzniecības (fiziskā) tīkla infrastruktūrai, ieskaitot kopējo vai pilnībā atsaistīto piekļuvi, fiksētā atrašanās vietā. Regulators paplašināja iepriekš noteiktās saistības tirgū, iekļaujot arī vairumtirdzniecības pakalpojumus, kas balstīti uz optiskajiem tīkliem.

SIA „Lattelecom” tika atzīts par komersantu ar būtisku ietekmi platjoslas vairumtirdzniecības tirgos,

nosakot tam virkni saistību, kas ierobežo tā iespējas nākotnē negodprātīgi izmantot savu tirgus varu:

- piekļuves saistības – nodrošināt citiem komersantiem, kas to pieprasa,

platjoslas piekļuves vairumtirdzniecības pakalpojumus un piekļuvi inženiertehniskai infrastruktūrai,

- vienlīdzīgas attieksmes pienākumu – nodrošināt platjoslas piekļuves pakalpojumus katram komersantam, kas to pamatoti pieprasa, kā arī informāciju ar tiem pašiem nosacījumiem un tādā pašā kvalitātē kā savām struktūrvienībām,
- caurredzamības saistību – izstrādāt un publicēt pamatpiedāvājumu un tehnoloģiskos risinājumus,
- tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību, tuvinot tarifus izmaksām,
- pienākumu veikt atsevišķu darbības uzskaiti.

Pēc AST kā pārvades sistēmas operatora sertifikācijas tika uzsākta sertifikācijas nosacījumos paredzēto pienākumu izpildes kontrole. Operatora investīciju monitoringam Regulators analizē un apstiprina ikgadējo Elektroenerģijas pārvades sistēmas 10 gadu attīstības plānu un uzrauga tā izpildi. Katrs no kopējās intereses projektiem tiek vērtēts atbilstoši ENTSO-E noteiktajiem kritērijiem – elektroenerģijas piegādes drošums, sociālais un ekonomiskais labums, elektroenerģijas, ko ražo no atjaunojamiem energoresursiem, integrācija, elektroenerģijas efektivitāte, CO2 emisija, drošuma robeža, elastīgums, ietekme uz apkārtējo vidi un sociālie aspekti, caurlaides spēja. Tiek skaidrota situācija saistībā ar ES līdzfinansējuma iespējām.

Pārējie ieguldījumi pārvades sistēmā tiek vērtēti atbilstoši apstiprinātajiem Latvijas 330/110 kV pārvades sistēmas objektu atjaunošanas un rekonstrukcijas nepieciešamības izvērtēšanas kritērijiem.

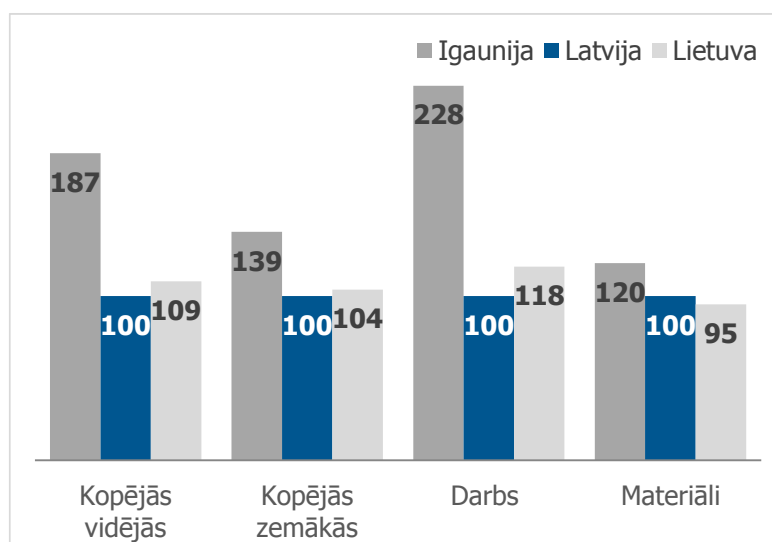
Regulators secināja, ka plāna izpilde nodrošinās lietotāju pieslēgumu pārvades sistēmai, pārvades sistēmas attīstību un elektroenerģijas sistēmas drošumu, kā arī novērsīs starpvalstu savienojumu pārslodzes.

Līdzīgi kā citus gadus, arī 2013. gadā Regulators izvērtēja to, vai elektroenerģijas sadales sistēmas operators AS „Sadales tīkls” ir veicis visus normatīvi paredzētos pasākumus, lai nodrošinātu neatkarību no saistītajiem uzņēmumiem un tādējādi neradītu draudus godīgai konkurencei starp elektroenerģijas tirgotājiem. Veicot izvērtējumu, tika konstatēts, ka

AS „Sadales tīkls” īstenotie pasākumi ir pietiekami visu tirgotāju vienlīdzīgai pieejai tīklam.

AS „Sadales tīkls” izstrādātajā atbilstības programmā noteiktie konkrētu darbinieku pienākumi un veicamie pasākumi nepieļauj diskriminējošu rīcību. AS „Sadales tīkls” valdes locekļi nav iesaistījušies vertikāli integrētā elektroapgādes komersanta – AS „Latvenergo” koncerna – struktūrās, valdes locekļiem tiek nodrošinātas tiesības neatkarīgi no AS „Latvenergo” lemt par aktīviem, kas nepieciešami sadales sistēmas ekspluatācijai, uzturēšanai vai attīstībai.

AS „Sadales tīkls” izmaksu pamatotības padziļinātai kontrolei 2013. gadā kopā ar SIA „MMX Energy”, aptaujājot būvkomersantus, veica no jauna izbūvēto un rekonstruēto elektroenerģijas sadales sistēmas objektu izmaksu izvērtējumu salīdzinājumā ar analoģu objektu būvi Igaunijā un Lietuvā (sk. 21. attēlu). Salīdzinot var secināt, ka Igaunijas būvnieku cenu līmenis ir ievērojami augstāks nekā Latvijas cenu līmenis, arī Lietuvā kopējās izmaksas ir augstākas.

21. attēls

Elektroenerģijas sadales sistēmas objektu izbūves salīdzinošās izmaksas Baltijas valstīs, Latvijā – 100%

Avots: Regulators, SIA „MMX Energy”

Specifisko iekārtu, t.i. apakšstaciju, sadales, cenas Latvijā ir augstākas, salīdzinot ar Igaunijas un Lietuvas izmaksām, pateicoties pasūtītāja – AS „Sadales tīkls” – augstākām prasībām iekārtu specifikācijai, taču palielinātās izbūves izmaksas kompensējas ar zemākām iekārtu uzraudzības un uzturēšanas operatīvām izmaksām.

Veicot dabasgāzes jaudas novērtēšanu, 2013. gadā netika konstatēta dabasgāzes jaudas pārslodze Latvijā, tādējādi nebija nepieciešams veikt darbības, kas vērstas uz jaudas pārslodzes problēmu risināšanu.

Integrācija vienotajos ES tirgos

Vienotā tirgus veidošana Eiropas mērogā, līdzīgi kā citus gadus, saglabāja savu lomu kā liels izaicinājums dažādu valstu savienībai ar joprojām nodalitām ekonomikām. Savukārt Latvijas mazajai un ļoti atvērtajai ekonomikai integrācija šajā tirgū sabiedrisko pakalpojumu nozarēs ir nepieciešama kopējo eiropintegrācijas procesu nostiprināšanai. Pastāvot vienotam mērķim, prioritārie uzdevumi ir dažādi, līdz ar to arī Regulatora darbības dažādās nozarēs ir atšķirīgas.

Enerģētikā, t.i. elektroenerģijas un dabasgāzes apgādē, vienotā tirgus kodols ir moderna infrastruktūra ar adekvātiem starpvalstu savienojumiem un drošiem pārvades tīkliem. Tas arī Latvijai dos iespēju integrēt valsts energosistēmu ES kopējā sistēmā un diversificēt enerģijas piegādes avotus. Regulators uzrauga starpvalstu savienojumu sastrēgumu vadības un pārslodzes novēršanas nosacījumu izpildi sadarbībā ar tās dalībvalsts attiecīgo iestādi vai iestādēm, ar kuru ir starpvalstu savienojums.

Kopš 2013. gada jūnija NPS kā elektroenerģijas biržas operators uzsāka elektroenerģijas biržas („Elspot”) darbību Latvijā („Elspot” ir NPS nākamās dienas elektroenerģijas tirgus). Regulators kļuva par NPS regulatoru padomes biedru ar vairumtirgus uzraudzību saistīto jautājumu risināšanai reģionālā – Baltijas-Ziemeļvalstu – līmenī. 2013. gada beigās notika aktīva sadarbība ar Baltijas valstu pārvades sistēmu operatoriem un Baltijas valstu regulatoriem pārslodžu jaudu vadības mehānismu precizēšanā.

Izpildot elektroenerģijas tirgus cenu pārraudzības funkciju, 2013. gadā Regulators, sadarbībā ar NPS vairumtirgus uzraudzības ekspertiem, piedalījās vairākos augsto elektroenerģijas biržas cenu izmeklējumos. 2013. gada 25. jūnijā Regulators, konstatējot NPS „Elspot” vairumtirgū Latvijas, Lietuvas un Igaunijas cenu apgabalā neparasti augstas (vairāk nekā 200 EUR/MWh) un vienādas ikstundas elektroenerģijas cenas, sadarbībā ar Baltijas valstu regulatoriem un NPS veica izmeklēšanu saistībā ar iespējamām cenu manipulācijām elektroenerģijas biržā. Manipulācijas NPS „Elspot” vairumtirgū netika konstatētas. Viens no faktoriem augstajai cenai bija elektroenerģijas tirgus zemā likviditāte Latvijas tirdzniecības apgabalā, kā arī nelielais pārdošanas apjoma piedāvājums attiecīgajā dienā. Nozīmīgu ietekmi atstāja vairāku elektroenerģijas ražošanas agregātu plānotais remonts Igaunijā un pārrobežas starpsavienojuma jaudas ierobežojums no Baltkrievijas uz Lietuvu.

Minētais piemērs atspoguļo problēmas, kas rodas nepietiekamas infrastruktūras kapacitātes dēļ. Tās palielināšana ir dārga, starpvalstu savienojumos ieguvumi mēdz

būt vairākām valstīm, kas papildus sarežģī projektu finansēšanu. Lai šo procesu atvieglotu, ES tika izstrādāts kopējās intereses projektu statuss ar vienotu projektu vadību un ES līdzfinansējumu projektu īstenošanai, kur iesaistīto valstu regulatoru līdzdalība ir viens no aspektiem projektu realizācijā.

2013. gada beigās Regulators saņēma Latvijas komersantu sagatavoto informāciju un uzsāka vairāku projektu vērtēšanu, sadarbojoties ar ACER, EK un citu valstu regulatoriem. Regulators koordinē projektu izvērtēšanu starp regulatoriem attiecībā uz:

- elektroenerģijas pārvades tīkla „Kurzemes loks” projekta trešo kārtu,
- elektroenerģijas pārvades tīkla trešā starpsavienojuma izbūvi starp Igauniju un Latviju,
- Inčukalna pazemes dabasgāzes krātuves modernizāciju, iesaistot arī Igauniju, Lietuvu un Somiju.

Vienlaikus Regulators turpināja savu dalību Lietuvas koordinētā projekta vērtēšanā par Klaipēdas – Kiemenu gāzesvada jaudas palielināšanu.

AS „Latvijas Gāze” Inčukalna pazemes gāzes krātvē uzglabā dabasgāzi Latvijas, Igaunijas, Krievijas, kā arī Lietuvas uzņēmuma „Lietuvos Dujos” vajadzībām. 2013. gada ir noslēgts līgums ar Klaipēdas sašķidrinātās dabasgāzes termināļa operatoru „Litgas” par tam piederošās dabasgāzes uzglabāšanu Inčukalna pazemes krātvē. Līgums noslēgts līdz 2017. gada pavasarim, un tas paredz iespēju 2015. gadā un 2016. gadā iesūknēt 100 miljonus kubikmetru dabasgāzes, tos uzglabāt un piegādāt no krātuves apkures sezonā.

Raksturojot dzelzceļa nozari 2013. gadā integrācijas kontekstā vienotajos ES tirgos, jāmin piekļuves pieejamība dzelzceļa infrastruktūrai. Lai gan pašlaik iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumi Latvijā tiek veikti uz valsts pasūtījuma līguma pamata, tomēr dzelzceļa infrastruktūrai var piekļūt un dzelzceļa pasažieru pārvadājumus var veikt arī citi pārvadātāji. Latvijas teritorijā ir derīga arī citā ES dalībvalstī izsniegta pārvadātāju licence, kas sniedz iespēju citu ES dalībvalstu pārvadātājiem, izpildot pārējās normatīvo aktu prasības, veikt pārvadājumus Latvijas teritorijā. Analogi Latvijā licencētam dzelzceļa pārvadātājam ir iespēja veikt pārvadājumus citā ES dalībvalstī.

Eiropas vienotā elektronisko sakaru tirgus izveidē galvenais akcents 2013. gadā bija pakalpojumi, šķēršļu novēršana pakalpojumu sniedzējiem darboties visā ES teritorijā, un pakalpojumu lietotājiem saņemt modernos pakalpojumus jebkurā vietā. Šī uzdevuma nodrošināšanai fiksēto un mobilo platjoslas tīklu izvēršana ir principiāli nepieciešama. Pildot regulēšanas funkcijas 2013. gadā, Regulators ir radījis ļoti labvēlīgu vidi mobilo platjoslas pakalpojumu attīstībai –

Latvijā kā vienā no pirmajām ES dalībvalstīm ir izsolītas visas ES paredzētās atraktīvās spektra joslas bezvadu platjoslas tīklu izveidei,

turklāt operatoru maksājumi ir adekvāti platjoslas pieprasījumam un reālajai mobilo operatoru ARPU valstī.

IEINTERESĒTO PUŠU INTEREŠU BALANSĒŠANA UN HARMONIZĒŠANA

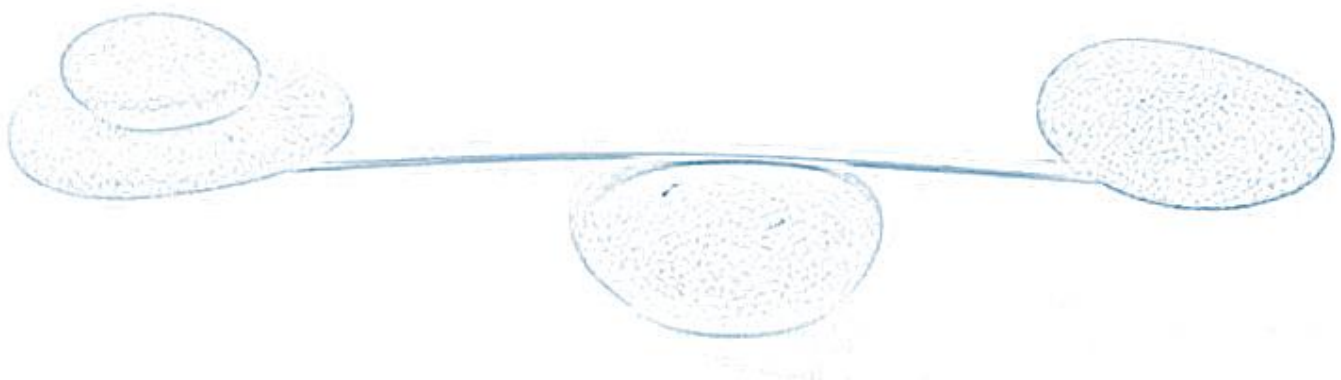
Komersantu iesaiste

Komunikācija ar sabiedrību

Domstarpību risināšana

**Sadarbība ar valsts pārvaldes
institūcijām**

Starptautiskā sadarbība

IEINTERESĒTO PUŠU INTEREŠU BALANSĒŠANA UN HARMONIZĒŠANA

Sabiedrisko pakalpojumu nozarēs aktīvo ieinteresēto pušu, t.i. pakalpojumu sniedzēju, lietotāju un valsts pārvaldes, intereses ir visai atšķirīgas, dažkārt pat pretrunīgas, tāpēc interešu sabalansēšana ir nozīmīga un vienlaikus sarežģīta funkcija, ko pilda Regulators. Regulatora nosvēršanās uz kādu pusi var ātri rezultēties vai nu komersantu intereses zudumā realizēt noteiktu komercdarbību, vai pakalpojumu nepieejamībā. Neatkarība „de jure” un „de facto”, bet vienlaikus aktīva visu tirgus dalībnieku informēšana „ex ante” un „ex post” sadarbība ar tiem ir pamats, uz kura Regulators īsteno savu darbību.

Lai nodrošinātu ieinteresēto pušu interešu sabalansēšanu, nepieciešams īstenot aktivitātes, kas nodrošina iesaistītās puses ar tām nepieciešamo informāciju. Lai to sasniegtu, 2013. gadā tika izveidota jauna Regulatora mājaslapa, kurā informācija tika grupēta trīs kategorijās:

- informācija sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem,
- informācija regulējamiem komersantiem,
- informācija par Regulatoru un Regulatora darbu.

Šāda pieeja sniedz iespēju ikvienam atrast aktuālo informāciju, kas kārtota pēc noteiktām tēmām.

Mājaslapā regulāri tiek ievietota aktuālā informācija, kas gan tieši, gan sekundāri var interesēt visas minētās mērķauditorijas – par Regulatora padomes sēdēm un pieņemtajiem lēmumiem, organizētajām uzklaušīšanas sanāksmēm un publiskajām konsultācijām, kā arī citiem nozīmīgiem notikumiem.

Kopš jaunās mājaslapas izveides 2013. gada jūnijā, pusgada laikā to ir apmeklējuši gandrīz 30 tūkstoši interesentu, no kuriem 60% mājaslapu ir skatījuši atkārtoti. Vidējais apmeklējuma ilgums ir četras minūtes, kas vērtējams kā augsts rādītājs. Mājaslapā tika radīta iespēja pieteikties arī uz aktuālās informācijas saņemšanu. To ir izmantojuši gan regulējamie komersanti, gan mediju pārstāvji, gan iedzīvotāji, katru nedēļu saņemot informāciju par Regulatora darbu.

Komersantu iesaiste

Tā kā Regulatora lēmumi ir saistoši sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, komersanti tiek aicināti piedalīties normatīvā regulējuma izstrādes un lēmumu pieņemšanas procesā.

Plānojot dažādas regulējošas darbības, Regulators aicina iesaistīties un paust viedokli izsludinātajās publiskajās konsultācijās.

Lai to nodrošinātu, Regulators sagatavo konsultāciju dokumentu, kurā tiek analizēts attiecīgais sabiedrisko pakalpojumu aspekts un esošā problēma, kā arī izklāstītas iecerētās iniciatīvas un darbības.

Dokumentā tiek piedāvāti problēmas risinājuma varianti un jautājumi, uz kuriem publiskās konsultācijas ietvaros Regulators aicina sniegt atbildes. 2013. gadā Regulators publicēja 39 konsultāciju dokumentus (sk. 22. attēlu).

Konsultāciju dokumentu tematika ir plaša – komersantu reģistrācija, informācijas sniegšana, UP aspekti, pakalpojumu kvalitātes mērījumi, tarifu metodikas, frekvenču izsoles, dažādi Regulatora izstrādātie ārējie normatīvie akti.

2013. gadā Regulators saņēma 46 iesniegumus ar priekšlikumiem un komentāriem par 18 izsludinātajiem konsultāciju dokumentiem, kas palīdzēja rast efektīvākos risinājumus. Vairāk nekā 90% no iesniegumu autoriem ir attiecīgajā nozarē aktīvi strādājoši komersanti un nozaru asociācijas, pārējie ir saņemti no valsts pārvaldes institūcijām.

Lai nodrošinātu efektīvu komersantu iesaisti, Regulators viedokļu apmaiņu organizē dažādos formātos – regulāri notiek sanāksmes, apspriedes, darba grupas par dažādiem tematiem.

2013. gadā apspriesto jautājumu vidū jāmin dažādu normatīvo aktu izstrāde, normatīvo aktu un Regulatora lēmumu, to izpildes izskaidrošana, lietotāju iesniegumu izskatīšana.

Individuālu komunikāciju ar komersantiem Regulators īsteno katru dienu. „Ad hoc” individuālas konsultācijas visās nozarēs un ikvienā jautājumā, īpaši ar mazajiem komersantiem un jaunajiem tirgus dalībniekiem, notiek gan klātienē vai rakstiski, gan arī pa telefonu un elektroniski. Raksturīgākās tēmas ir komersantu autorizācijas procesa un pienākumu skaidrošana un to izpilde, izmaksu uzskaitē un tarifu veidošana, licenču un tarifu projektu pieteikumu dokumentu komplektācija, līgumi ar patērētājiem, uzklauššanas sanāksmju norise, kā arī informācijas un atskaišu iesniegšana Regulatorā. 2013. gada otrajā pusē aktuālākā tēma bija eiro ieviešana.

Līdzīgi kā citus gadus, arī 2013. gadā lielākā nepieciešamība regulāri komunicēt saglabājās ūdenssaimniecības nozarē. Tas saistīts ar nozares specifiku – lielu skaitu mazu komersantu ar zemu kapacitāti. 2013. gadā tika sagatavots uzskates materiāls „Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu projekta izstrāde”. Mājaslapā tika

22. attēls

Publicēto konsultāciju dokumentu sadalījums pa regulējamām nozarēm

ievietotas ieteicamās informācijas sniegšanas formas tarifa projektā iekļauto izmaksu pamatojuma noformēšanai un skaidrojošs materiāls par gada atskaitēs norādāmo informāciju. Attiecīga prezentācija tika sniegta komersantiem īpaši šim jautājumam veltītā seminārā, kuru organizēja Regulators un atbalstīja Latvijas ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija. Sadarbība ar minēto asociāciju notika arī izstrādājot projektu „Ūdenssaimniecības pakalpojumu likums”, kā arī konferences „The Baltic Water Works Conference” ietvaros.

Regulāras konsultācijas notiek ar Latvijas siltumuzņēmumu asociāciju, tostarp saistībā ar Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma piemērošanu. Viedokļu apmaiņa ar enerģētikas nozares ekspertiem regulāri notiek Tautsaimniecības padomes Enerģētikas komitejas ietvarā. 2013. gadā Regulatora pārstāvji piedalījās Sorosa fonda organizētajā ekspertu diskusiju ciklā par enerģētikas jautājumiem. Līdz ar elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora sertifikāciju Regulators sadarbojās ar arodbiedrību „Enerģija”, skaņojot plānoto darbinieku pāriešanu no AS „Latvijas elektriskie tīkli” uz AST. Tradicionāli Regulators piedalījās Latvijas Interneta asociācijas un Latvijas Telekomunikāciju asociācijas gada pārskata sanāksmēs, informējot par regulējošās vides attīstību valstī. Vienlaikus 2013. gadā notika aktīvas konsultācijas ar AS „Sadales tīkls” par veicamajām darbībām, lai sekmīgi sagatavotos elektroenerģijas tirgus atvēršanai mājtsaimniecībām.

2013. gada janvārī, pēc Regulatora ierosmes, EK pārstāvniecībā Latvijā notika apaļā galda diskusija, kurā nozares eksperti, nozares asociāciju un komersantu pārstāvji apmainījās viedokļiem par platjoslas tīklu un pakalpojumu tālāko

attīstību Latvijā. Diskusijā Regulators sniedza informāciju par EK prioritātēm, kā būtiskāko norādot nepieciešamību palielināt investīcijas platjoslas pakalpojumu pieejamībai iedzīvotājiem, jo ekonomiskās situācijas dēļ Eiropā digitālās programmas (Digital Agenda) mērķu izpilde ir apdraudēta.

Komunikācija ar sabiedrību

Atklāta, sabiedrībai iespējami caurskatāma darbība ir viens no Regulatora darbības stūrakmeņiem. 2013. gadā Regulators pilnveidoja savu komunikāciju ar sabiedrību un citām ieinteresētajām pusēm, īstenojot uz informēšanu un iesaistīšanu vērstas aktivitātes Regulatora mājaslapā, tradicionālajos un sociālajos plašsaziņas līdzekļos.

Regulators arī turpmāk informēs visas ieinteresētās puses ne tikai „ex post”, bet arī „ex ante”, dodot iespēju ikvienam savlaicīgi iegūt informāciju par plānotajām izmaiņām, un izteikt savu viedokli.

2013. gadā sabiedrisko pakalpojumu tarifi bija visbiežāk sabiedrību un plašsaziņas līdzekļus interesējošā tēma. Viens no veidiem kā Regulators nodrošina sabiedrību un citas iesaistītās puses ar minēto informāciju, ir uzklauššanas sanāksmju organizēšana. Uzklauššanas sanāksmes par tarifu projektiem ir nozīmīga tarifu apstiprināšanas procedūras sastāvdaļa, un tās notiek tieši tarifu zonas teritorijā. Kopumā 2013. gadā notika 38 uzklauššanas sanāksmes, tai skaitā par tarifu projektiem:

- atkritumu apglabāšanā – 1 sanāksme,
- siltumapgādē – 21 sanāksme,
- ūdenssaimniecībā – 16 sanāksmes.

Vērtējot uzklaušīšanas sanāksmju saturu, balstoties uz to dalībnieku izteiktajiem komentāriem, jāsecina, ka 2013. gadā siltumapgādes uzklaušīšanas sanāksmēs dominēja vispārēji komentāri par, pēc lietotāju domām, pārāk augstajiem tarifiem. Ūdenssaimniecības uzklaušīšanas sanāksmēs daudzos gadījumos tika minēti precīzāki priekšlikumi – vērsti jau uz konkrētām komersanta izdevumu pozīcijām.

Jāsecina, ka iedzīvotāju vēlme līdzdarboties joprojām ir vērtējama kā zema.

Kopumā 29 sanāksmēs par tarifu projektiem piedalījās tikai 348 iedzīvotāji, pārējās uzklaušīšanas sanāksmes neguva atsaucību. Arī sabiedrisko pakalpojumu lietotājus pārstāvošo NVO interese joprojām bija ļoti zema.

Individuālajās konsultācijās papildus Regulatora kompetences jautājumiem, piemēram, interneta pakalpojumu kvalitāte, elektronisko sakaru pakalpojumu operatoru maiņa, siltumenerģijas un ūdenssaimniecības tarifi utt., bieži jāskaidro jautājumi, kas skar māsasaimniecību attiecības ar namu apsaimniekotājiem kā starpniekiem sabiedrisko pakalpojumu saņemšanā. Minētie jautājumi nav Regulatora kompetencē – ūdens un siltuma piegāde un sadale ēkas iekštīklos, samaksas jautājumi par ūdens koeficienta piemērošanu, dzeramā ūdens kvalitāte pie lietotāja, siltā ūdens cirkulācija, apkurināmā kvadrātmetra izmaksas.

Kopš 2013. gada Regulatora mājaslapā siltumapgādes, ūdenssaimniecības un atkritumu apglabāšanas pakalpojumu tarifi

tiek publicēti tarifu kartēs. Tas ir ērts rīks, kas interesentiem ļauj atrast, aplūkot un salīdzināt visus regulēto komersantu apstiprinātos pakalpojumu tarifus attēlotus Latvijas kartē.

Lai iedzīvotāji labāk varētu izprast dažādus ar sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu saistītus jautājumus, kā arī iegūt plašāku un nepārprotamu informāciju par iestādes darbu, tika izveidots Regulatora konts „YouTube” kanālā. Tajā tiek publicētas preses konferences un dažādi skaidrojumi par aktuāliem jautājumiem. 2013. gadā iedzīvotāji tika aicināti iepazīties ar video stāstiem par to, kā veidojas siltumapgādes tarifi un kā veidojas elektroenerģijas tarifā ietvertā obligātā iepirkuma komponente. Visa „YouTube” kanālā publicētā informācija ir pieejama arī Regulatora mājaslapā, sadaļā „Regulatora video”.

2013. gadā turpinājās skolēnu un studentu izglītošana, piedaloties ikgadējā „Ēnu dienas” pasākumā. Regulatorā viesojās Rīgas Tehniskās universitātes studenti, kuri sekoja Regulatora padomes locekļu darba gaitām.

Domstarpību risināšana

Neskatoties uz daudzveidīgo un daudzpusīgo sadarbību un kompromisa meklēšanas pūlēm ar visām ieinteresētajām pusēm, ne visi pakalpojumu sniedzēji, lietotāji ir apmierināti ar Regulatora lēmumiem.

**Ikvienai ieinteresētai pusei ir
iespēja apstrīdēt Regulatora
pieņemtos lēmumus un pārsūdzēt
tos administratīvajā tiesā ar
lūgumu atcelt lēmumu.**

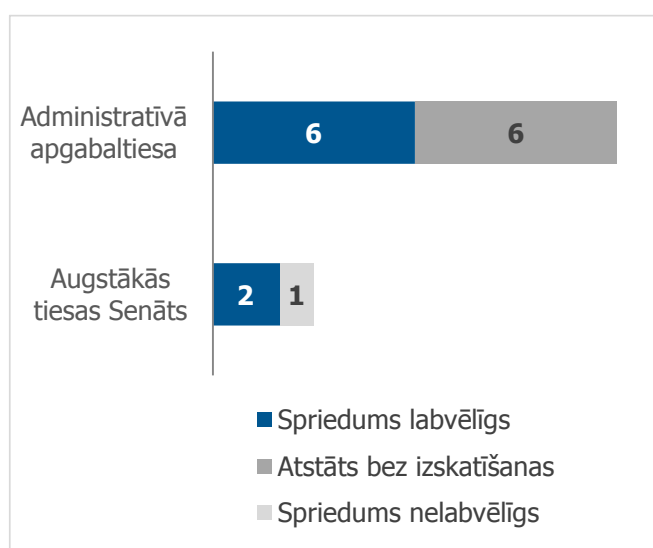
Tiesas procesu rezultāti var tikt uzskatīti par zināmu Regulatora darbības kvalitātes rādītāju. 2013. gadā Regulators bija iesaistīts virknē tiesas procesu, no kuriem lielākā daļa ilgst vairākus gadus. No visiem ierosinātajiem tiesas procesiem 15 procesi tika izbeigti. Viens tiesas process noslēdzās ar Regulatoram formāli nelabvēlīgu rezultātu, Augstākās tiesas Senātam iedibinot judikatūru faktoloģiski un tiesiski un neviennozīmīgi traktējamā jautājumā (sk. 23. attēlu).

Deviņas izbeigtās lietas attiecas uz elektronisko sakaru nozari, četras lietas – uz enerģētiku, tai skaitā vienīgā ar Regulatoram nelabvēlīgo rezultātu. Divas lietas attiecas uz ūdenssaimniecības nozari. 2014. gadā dažādās stadijās turpināsies 71 tiesas process, no tiem enerģētikas nozarē – 65, bet ūdenssaimniecības pakalpojumu nozarē – seši procesi.

Sadarbība ar valsts pārvaldes institūcijām

Regulators nav valsts politiku veidojoša institūcija. Vienlaikus Regulatora kompetence sabiedrisko pakalpojumu jautājumos ir atzīta un novērtēta, līdz ar to Regulatora kā eksperta vērtējumi un priekšlikumi tiek pieprasīti un ņemti vērā. Nozīmīgāko sadarbības partneru izvērtēto tēmu loks ir plašs un daudzpusīgs:

- Ekonomikas ministrija – elektroenerģijas vairumtirgus integritāte un pārredzamība, tirgus dalībnieku atbildība par REMIT prasību neievērošanu, paredzot iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas, elektroenerģijas ražotāju atbalsta mehānisma ierobežošana, dabasgāzes sadales sistēmas operatora neatkarības nodrošināšana,
- Finanšu ministrija – valsts nodeva par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu, eiro ieviešana,

23. attēls

Tiesā izskatītās Regulatora tiesu lietas 2013. gadā

- Satiksmes ministrija – NGA tīkli, krāpniecības, izmantojot numerāciju, ierobežošana, saistības elektronisko sakaru komersantiem ar būtisku ietekmi tirgū, universālā pasta pakalpojuma sniedzēja līdzdalības maksājumi UP saistību izpildes tīro izmaksu kompensēšanai, dzelzceļa nozarē paredzētā regulējošo funkciju paplašināšana,
- Tieslietu ministrija – administratīvo pārkāpumu lietu ierosināšana, izskatīšana, pārsūdzība un citi procesuālie jautājumi,
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija – minimālais regulēšanas sliekšnis ūdenssaimniecības pakalpojumiem, ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju licencēšanas aizstāšana ar reģistrēšanu, jautājumi saistībā ar atkritumu poligona slēgšanas, rekultivācijas un slēgtā poligona monitoringa izmaksām sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifā,
- Zemkopības ministrija – elektroenerģijas pieslēgumi lauku teritorijās,
- Konkurences padome – elektroenerģijas vairumtirgus uzraudzība, tiesisks risinājums gadījumos, kad ir izveidojies dzīvokļu īpašnieku parāds par saņemtajiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, atzinumi par elektronisko sakaru nozares tirgu analīzēm,
- Patērētāju tiesību aizsardzības centrs – iedzīvotāju sūdzības par sabiedrisko pakalpojumu jautājumiem,
- Uzņēmumu reģistrs – informācijas apmaiņa attiecībā uz regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu komersantiem.

Analogi iepriekšējiem gadiem notika regulāra Regulatora līdzdalība Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas un MK komitejas sēdēs, kur tika iesniegti priekšlikumi, izskatot Regulatora kompetences jautājumus.

Starptautiskā sadarbība

Regulators pastāvīgi piedalījās dažādu nozaru Eiropas regulatoru apvienību plenārsēdēs, kontaktkomiteju un darba grupu aktivitātēs, tostarp BEREC, IRG, ACER, CEER, CERP, ERGP, IRG-Rail ar mērķi īstenot vienotu, saskaņotu tirgus nosacījumu ieviešanu regulējamās nozarēs un regulatoru pārrobežu sadarbību dažādos jautājumos. No tiem kā būtiskākie atzīmējami tirgus uzraudzība, izmaksu sadalījums, tīrās izmaksas, cenu regulēšana, lietotāju apmierinātība. Kopā ar minētajām nozares organizācijām Regulators aktīvi iesaistījās, komentējot ES iniciatīvas un tiesību aktu priekšlikumus, tostarp EK regulas priekšlikumu vienotā elektronisko sakaru tirgus izveidei, Enerģētikas infrastruktūras paketi, kā arī ceturto Dzelzceļa paketi.

Ņemot vērā regulēšanas jautājumu vispārējo un vienlaikus specifisko raksturu, Regulators pastāvīgi piedalās citu regulatoru un starptautisko organizāciju darbā, pārsniedzot ES mērogu, ņemot dalību ERRA, ITU, UPU, OECD un ANO EEK Ilgtspējīgas enerģētikas komitejā.

2013. gadā Regulators organizēja 10. Baltijas elektronisko sakaru un pasta regulatoru ekspertu sanāksmi, kurā regulatori apsprieda platjoslas piekļuves pakalpojumu attīstību un kvalitāti reģionā, kā arī jautājumus, kas saistīti ar ES Radiofrekvenču politikas programmu, UP pasta nozarē un daudzus citus. Regulators piedalījās divos Baltijas reģiona elektroenerģijas tirgus dalībnieku mini-forumos, kuros īpaša uzmanība tika pievērsta elektroenerģijas tirgus darbības un uzraudzības aspektiem, kas ir viena no aktuālākajām tēmām ACER elektroenerģijas reģionālās iniciatīvas kontekstā. Sadarbībā ar BEREC Regulators organizēja IRG/BEREC plenārsēdi un pirmo tirgus dalībnieku (stakeholder) forumu Rīgā,

kur piedalījās ES valstu elektronisko sakaru regulatori un dažādas Eiropas operatoru asociācijas.

Pildot noteiktās funkcijas, Regulators 2013. gadā palielināja savu ieguldījumu regulatoru organizācijās un ES projektos. Elektronisko sakaru nozarē tika sekmīgi pabeigts „twinning” projekts Ukrainā, kas tika īstenots sadarbībā ar Spānijas un Zviedrijas regulatoriem. Notika līdzdalības aktivitātes Austrumu partnerības programmā. Savukārt TAIEX ietvaros Regulators dalījās pieredzē ar sešu valstu pārstāvjiem par plašu nozares regulēšanas jautājumu loku. Enerģētikas jomā Regulatora eksperti piedalījās Austrijas regulatora vadītajā „twinning” projektā Gruzijā, kā arī dalījās ar savu pieredzi Kaspijas un Melnās jūras reģiona valstu pārstāvjiem INOGATE projekta ietvaros.

Visās nozarēs Regulators piedalījās attiecīgajos kontakttīklos un nodrošināja nepieciešamās informācijas apkopošanu par Latvijas pieredzi ES mēroga informācijas bāzēm un analizēm.

PAKALPOJUMU CENAS UN TARIFI

Tarifu aprēķinu metodoloģija

Tarifu apstiprināšana

PAKALPOJUMU CENAS UN TARIFI

Pakāpeniskā sabiedrisko pakalpojumu tirgu liberalizācijas procesa rezultātā arvien vairāk cenu nosaka brīvais tirgus un attiecīgi samazinās regulēto tarifu īpatsvars. 2013. gads bija pirmais pilnais gads, kurā visi komersanti saņēma elektroenerģiju par tirgus cenu. Dabāsgāzes tirdzniecības cenas ir ārpus Regulatora darbības sfēras, līdzīgi kā biomasā, kas tiek pirkta par tirgus cenām. Rezultātā – arvien palielinās lietotāju pilno energoizmaksu atkarība no resursu tirgus cenām, kas tika novērots arī 2013. gadā.

Tarifu aprēķinu metodoloģija

Tā kā gāzes apgādes, siltumapgādes, ūdenssaimniecības un atkritumu apglabāšanas uzņēmumi, kā arī elektroenerģijas tīkla operatori valstī ir nacionālā vai lokālā monopola stāvoklī, viņu tarifu regulējums ir pamatots. Regulēšanas process nodrošina tarifu stabilitāti un līdzsvaru piegādātāja un patērētāju intereses. Tas nav bijis šķērslis arī komersantiem, lai nodrošinātu sava uzņēmuma sekmīgu attīstību pēdējos gados. Saskaņā ar pašreizējo tarifu noteikšanas metodoloģiju, uzņēmumi ir spējīgi veikt ieguldījumus piegādes drošībā, uzlabojot infrastruktūru, kā arī gūt saprātīgu peļņu saviem akcionāriem. Dažādo nozaru tarifu aprēķināšanas metodikas ir izstrādātas saskaņā ar likumu „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”, nozaru likumiem, kā arī daudziem citiem normatīvajiem aktiem, kas ir spēkā ES un Latvijā. Metodiku vispārējo noteikumu un pamatprincipu vienotība ir viens no raksturīgākajiem piemēriem, kas vislabāk parāda daudznozaru Regulatora vienoto

pieeju visām sabiedrisko pakalpojumu nozarēm, tostarp:

- tarifiem ir jāatbilst komersantu ekonomiski un tiesiski pamatotām izmaksām,
- nosakot bāzes tarifu, Regulatoram ir jāveic izmaksu un peļņas analīze un novērtējums,
- komersantam ir skaidri un nepārprotami jāatspoguļo izmaksas katram regulētajam pakalpojumam, iekļaujot tikai tos aktīvus un darbības, kas ir saistīti ar regulējamo pakalpojumu,
- komersantam ir jāpiemēro izmaksu attiecināšanas modeli,
- lai noteiktu kapitāla izmaksas, Regulators izmanto regulējamo aktīvu bāzi un kapitāla atdeves likmi, kura ir noteikta tā, lai neietekmētu uzņēmuma izvēli starp pašu kapitāla izmantošanu un aizņemto kapitālu, pēc komersanta lūguma Regulators nosaka kapitāla atdeves likmi pirms tarifu projekta iesniegšanas.

Visas metodikas tiek regulāri pilnveidotas un atjaunotas atbilstoši izmaiņām normatīvajā vidē, kas 2013. gadā bija dažādās nozarēs.

- Ņemot vērā grozījumus Pasta likumā, lai sekmīgi organizētu konkursu par universālā pasta pakalpojuma sniegšanu, apstiprināta metodika „Universālā pasta pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika”. Tā nosaka kārtību, kā konkursa dalībnieks, kas iepriekš nav sniedzis universālo pasta pakalpojumu, aprēķina plānotos pasta pakalpojumu tarifus.
- Metodikā „Universālā pasta pakalpojuma saistību izpildes tiro izmaksu aprēķināšanas un noteikšanas metodika” atbilstoši grozījumiem Pasta likumā precizēts UP ietvertu pakalpojumu

saraksts, pilnveidota papildu ieguvumu, ko veido nemateriālie tirgus ieguvumi, noteikšana.

- Lai veicinātu piekļuves pakalpojumu nākamās paaudzes tīkliem, veicinātu konkurenci un uzlabotu ieguldījumu vidi platjoslas pakalpojumu jomā, apstiprināta uzlabota metodika „Elektronisko sakaru pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodika”. Jaunā kārtība, saglabājot noteiktos izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas principus, nosaka īpašu izmaksu uzskaites un aprēķina regulējumu piekļuves vairumtirdzniecības tirgos sniegtajiem pakalpojumiem.
- Precizēta metodika „Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika”, ņemot vērā Elektroenerģijas tirgus likumā iekļautās normas attiecībā uz garantēto maksu par elektrostacijā uzstādīto elektrisko jaudu.
- Atjaunota metodika „Koģenerācijas tarifu aprēķināšanas metodika” saistībā ar grozījumiem MK noteikumos „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā”. Saskaņota izmaksu attiecināšana starp siltumenerģijas ražošanu un elektroenerģijas ražošanu ar normām par jaudu maksājumu un elektroenerģijas izcenošanu pēc biržas cenas stacijām ar jaudu virs 4 MW, kā arī precizēta metodika attiecībā uz dabasgāzes cenu diapazonu, pie kāda aprēķina tarifu projektu.
- Precizēta metodika „Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” attiecībā uz dabasgāzes cenu diapazonu, pie kāda aprēķina tarifu projektu.

- Metodikā „Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” saskaņota ar ES fondu finansētiem pamatlīdzekļiem saistīto izmaksu iekļaušana tarifos komersantiem, kas piemēro kapitāla atdevi, un komersantiem, kas piemēro apgrozījuma rentabilitāti. Metodika precizēta attiecībā uz tarifu projekta aprēķināšanai izmantojamo pakalpojumu apjomu rādītājiem.
- Metodikā „Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifa aprēķināšanas metodika” precizēta terminu izmantošana.

Visās tarifu aprēķināšanas metodikās iekļautas tiesību normas, kas paredz nepieciešamās procedūras tarifu projektu pārrēķināšanai atbilstoši Euro ieviešanas kārtības likuma normām.

Tarifu apstiprināšana

Komersantu iesniegto tarifu projektu izvērtēšanas un apstiprināšanas darbības 2013. gadā koncentrējās galvenokārt siltumenerģijas un ūdensapgādes nozarēs. Liela daļa no tām, līdzīgi kā citos gados, saistījās ar pašvaldību regulatoru noteikto tarifu izvērtēšanu un sakārtošanu.

Visu enerģētikas nozaru tarifos liels īpatsvars bija resursu tirgus cenām, kas raksturojas ar pastāvīgām, ne vienmēr likumsakarīgām un prognozējamām izmaiņām.

NPS darbības laiks vēl ir pārāk īss, lai pēc 2013. gada otrās puses datiem izdarītu nopietnus secinājumus un atšķirtu gadījuma procesus no likumsakarībām (sk. 24. attēlu).

Dabaspāzes tirdzniecības cenai 2013. gadā bija raksturīga pastāvīga pazemināšanās globālo dabaspāzes cenu kontekstā (sk. 25. attēlu). Vidējā svērtā dabaspāzes tirdzniecības cena 2013. gadā bija par 4% zemāka, salīdzinot ar 2012. gadu.

Šķēdas cenas raksturojas ar lielu izkliedi atkarībā no kvalitātes, piegādes attāluma un valsts reģiona (sk. 26. attēlu), bet gadu griezumā – atkarībā no pieprasījuma apjoma un klimatiskajiem apstākļiem.

2013. gadā regulēto elektroenerģijas un dabaspāzes tarifu izmaiņas noteica tikai resursu cenu ietekme.

Regulētie tarifi iedzīvotājiem 2013. gadā saglabājās relatīvi zemi (sk. 27. attēlu).

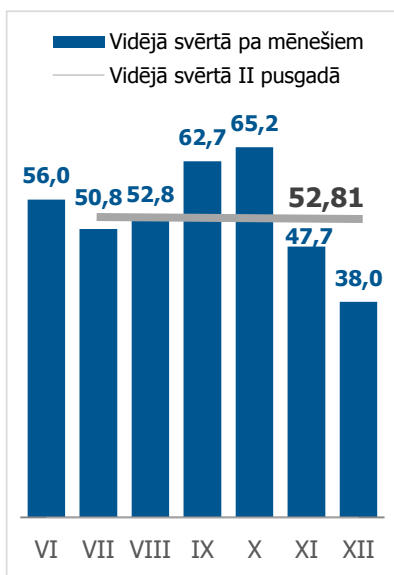
Pie elektroenerģijas vidējā patēriņa līmeņa 1000 – 2500 kWh/gadā elektroenerģijas cena, ieskaitot nodokļus, bija otrā zemākā 28 ES valstu vidū.

Dabaspāzes cena patēriņa grupā 500–5000 m³/gadā – sestā zemākā ES valstu vidū.

Siltumapgādē puse regulējamo uzņēmumu strādā ar Regulatora apstiprinātiem tarifiem, pārējiem joprojām ir spēkā 2009. gadā likvidēto pašvaldību regulatoru apstiprinātie tarifi. Šie komersanti veido gandrīz 90% no siltuma tirgus apjoma, vai 70% no valsts siltuma tirgus, neieskaitot Rīgu.

Siltumenerģijas tarifi, lai arī veido ievērojamu daļu no mājāsaimniecības budžeta, Latvijā kopumā ir jāvērtē kā labvēlīgi lietotājiem.

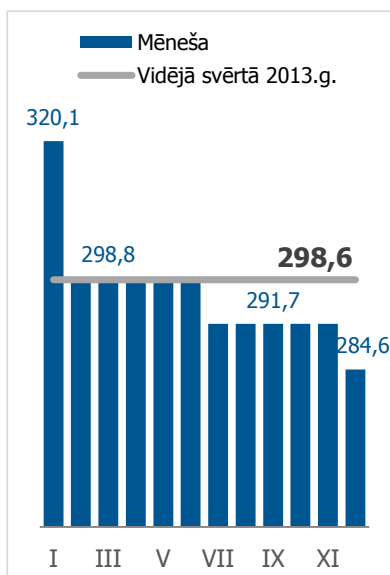
Galvenokārt to nosaka energoresursu izmaksas (sk. 28. attēlu).

24. attēls

NPS nākamās dienas elektroenerģijas vidējās svērtās cenas 2013. gadā, EUR/MWh

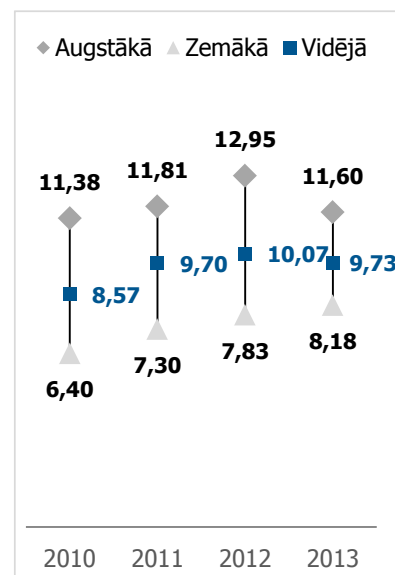
Avots: NPS

25. attēls

Dabaspāzes tirdzniecības cenas 2013. gadā, EUR/1000m³

Avots: AS „Latvijas gāze”

26. attēls

Šķēdas cenas Latvijā, EUR/beramie m³

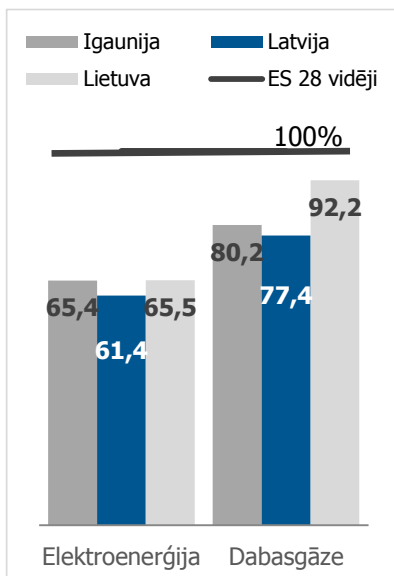
Regulatora darbība siltumapgādes tarifu sakārtošanā 2013. gadā bija divējāda – mazajās pilsētās, kur vecais tarifs nenosedza izmaksas, pakalpojuma ilgtspējas nodrošināšanai Regulators siltumapgādes tarifu palielināja, bet lielajās pilsētās vairumā gadījumu bija vērojams tarifu samazinājums. Vērtējot situāciju kopumā, var secināt, ka 2013. gads siltumapgādes tarifu jomā lietotājiem ir bijis labvēlīgs.

2013. gadā 15 siltumapgādes komersantiem apstiprinātie tarifi kopumā nozīmē vairāk nekā **10 MEUR** gada izmaksu samazinājumu lietotājiem pie konstantām energoņesēju cenām.

14,8% no šī ieguvuma ir tiešs Regulatora ieguldījums tikai pašā tarifu izskatīšanas procesa laikā, neskaitot iepriekš veikto konsultāciju un metodisko sadarbību ar komersantiem.

Ūdenssaimniecības nozarē regulējamo komersantu skaits ir daudz lielāks, jo atšķirībā no siltumapgādes, regulējams ir ikviens uzņēmums. 34% nozares komersantu strādā ar Regulatora apstiprinātiem tarifiem, pārējie tirgus dalībnieki šajā nozarē turpina izmantot pašvaldību regulatoru apstiprinātos tarifus.

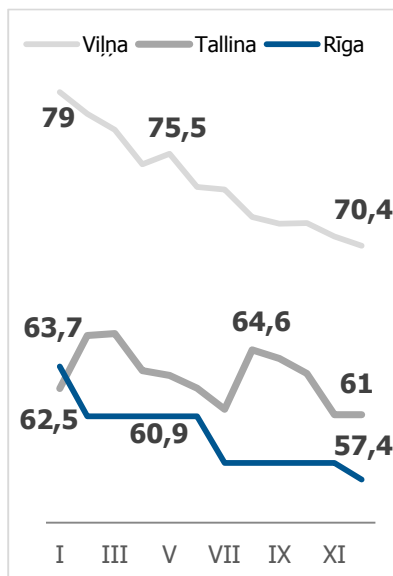
2013. gadā Regulators 14 komersantiem apstiprināja ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifus. Līdz ar ES līdzfinansēto ūdenssaimniecības projektu realizāciju un pakalpojumu kvalitātes pieaugumu, kas līdztekus veicināja izmaksu kāpumu, šajā nozarē objektīvi paaugstinājās tarifi. Viens no faktoriem, kas veicināja izmaksu pieaugumu ir arī pakalpojuma apjoma samazināšanās.

27. attēls

Salīdzinošas energoņesēju cenas iedzīvotājiem Baltijā pie vidēja patēriņa, nodokļi ietverti, 2013. gada 1.pusgads, %

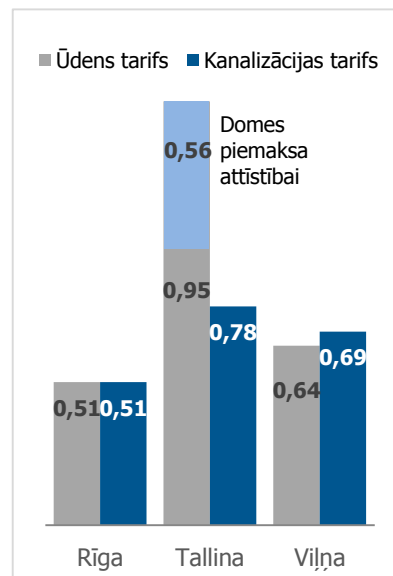
Avots: Eurostat

28. attēls

Siltumenerģijas tarifi Baltijas valstu galvaspilsētās 2013. gadā, EUR/MWh

Avots: Baltijas valstu regulatori

29. attēls

Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifi Baltijas valstu galvaspilsētās 2013. gadā, EUR/m³

Avots: Baltijas valstu regulatori

Kopējais ūdenssaimniecības lietotāju izdevumu pieaugums 2013. gadā bija 0,24 MEUR gadā.

Ūdenssaimniecības tarifu apstiprināšanas procesā plānotais pieaugums tika samazināts par **11,2%.**

Vienlaikus jāuzsver, ka šīs izmaksas veido nelielu daļu no kopējām mājsaimniecības izmaksām (sk. 12. un 29. attēlu).

Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifu kā daļu no kopējās maksas par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu nosaka kopējais apglabājamo atkritumu apjoms, poligona pārkraušanas staciju un atkritumu priekšapstrādes centra esamība.

Tāpat to nosaka arī pielietotās tehnoloģijas, t.i. infiltrāta apsaimniekošana, biogāzes utilizācija utt. Regulatora 2013. gadā apstiprinātie, spēkā esošie tarifi poligoniem ir robežās no 18,43 EUR/t līdz 32,16 EUR/t.

Atbilstoši EK Ieteikumam 2009/396/EK Regulators ir noteicis tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību SIA „Bite Latvija”, SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un SIA „Tele2” – pienākumu tuvināt savienojuma pabeigšanas un ar to saistīto pakalpojumu tarifus pakalpojumu sniegšanas izmaksām. 2013. gada 1. aprīlī stājās spēkā Regulatora lēmums par izsaukumu pabeigšanas tarifu augšējo robežu samazināšanu mobilajos sakaru tīklos, nosakot minētajiem komersantiem savienojuma pabeigšanas tarifu augšējo robežu katram savā publiskajā mobilajā tīklā – Ls 0,011 par izsaukuma minūti. Tarifu augšējā robeža noteikta bez pievienotās vērtības nodokļa.

**Regulatora lēmums uzskatāmi
veicināja pārmaiņas – mobilie
operatori sāka piedāvāt
lietotājiem atraktīvus tarifu plānus
par zemākām cenām.**

Nemot vērā tālāko reālo izmaksu samazināšanos fiksētajos un mobilajos tīklos, Regulators 2013. gada oktobrī veica konsultācijas par savienojuma pabeigšanas tarifu samazināšanu no 2014. gada 1. jūlija fiksētajā elektronisko sakaru tīklā par 89%, un mobilajā elektronisko sakaru tīklā – par 33%. Konsultāciju rezultātā Regulators sagatavoja lēmumu projektus „Par savienojuma pabeigšanas fiksētā vietā individuālā publiskajā telefonu tīklā tarifa augšējo robežu” un „Par savienojuma pabeigšanas individuālos mobilajos tīklos tarifa augšējo robežu”, kurus nosūtīja saskaņošanai EK, ES dalībvalstu regulatoriem un BEREC.

PAKALPOJUMU LIETOTĀJU AIZSARDZĪBA

**Vispārēja pakalpojumu
pieejamība**

Pakalpojumu kvalitāte

Lietotāju pretenzijas

PAKALPOJUMU LIETOTĀJU AIZSARDZĪBA

Pakalpojumu lietotāji ir ne tikai visieinteresētākie tirgus dalībnieki, bet arī visneaizsargātākie. Līdz ar to papildus interešu balansēšanai tiek veikti lietotāju aizsardzības pasākumi ar mērķi nodrošināt stabilu un nepārtrauktu kvalitatīvu sabiedrisko pakalpojumu pieejamību ne tikai šodien, bet arī vidējā un ilgtermiņā.

Vispārēja pakalpojumu pieejamība

Lai sabiedriskie pakalpojumi būtu pieejami ikvienam, tostarp maznodrošinātajiem, kas ir pirmās kvintiles mājsaimniecības, un reti apdzīvotu reģionu lietotājiem, viens no valsts politikas nozīmīgākajiem instrumentiem ir UP.

**UP ir garantēta iespēja ikvienam
nepārtraukti un uz
nediskriminējošiem noteikumiem
saņemt definētu sabiedrisko
pakalpojumu kopu noteiktā
kvalitātē par sociāli pieņemamu
cenu.**

UP koncepts elektronisko sakaru nozarē ir vēsturiski senākais un tāpēc arī attīstītākais. Ar to saprot minimālo noteiktas kvalitātes elektronisko sakaru pakalpojumu apjomu, kas par pieņemamu cenu pieejams visiem esošajiem un potenciālajiem lietotājiem neatkarīgi no to ģeogrāfiskās atrašanās vietas.

Regulators jau kopš 2003. gada ir uzdevis šo funkciju pildīt SIA „Lattelecom”. 2013. gadā operatoram ir saglabāta virkne UP saistību un pakalpojumu kvalitātes prasību ar konkrētiem parametriem. Atbilstoši normatīviem 2013. gadā Regulators pēc iesniegtās informācijas analīzes apstiprināja, ka 2012. gadā UP saistību nodrošināšana ir radījusi zaudējumus 168 772 Ls apmērā, kas kompensējami no valsts budžeta.

Līdzīgi kā citus gadus arī 2013. gadā Regulators veica UP kvalitātes parametru mērījumus. Mērījumu rezultāti atklāj, ka izsaukumus un sarunas raksturojošie parametri ir vērtējami kā labi – savienošanas laiks, runas pārraides kvalitāte, nesekmīgo savienojumu koeficients. Tas liecina par teicamu SIA „Lattelecom” tīkla tehnisko uzturēšanu.

Vienlaikus 2013. gadā tika novērota neliela negatīva tendence – palielinājās atbildes laiks bojājumu pieteikumu pieņemšanas dienesta 178 pakalpojumam un visaptverošā uzziņu dienesta 1188 pakalpojumam (sk. 30. attēlu). Lai to novērstu, minēto dienestu darbības kontrole tiks pastiprināta 2014. gadā.

Analogā UP izpratnē arī pasta nozarē 2013. gadā saglabājās nedaudz koriģētas saistības vēstuļu, paku un abonētās preses piegādē, ko uzdots pildīt VAS „Latvijas Pasts”. Tika ieviesta iespēja sūtīt adresātam elektronisku informatīvo paziņojumu par saņemto pasta pakas vai ierakstītas/apdrošinātas vēstuļu korespondences sūtījumu. Savukārt UP saistībās iekļaujamo iekšzemes un pārrobežu pasta paku svars, izņemot no citām ES valstīm saņemtās, tika samazināts līdz 10 kilogramiem. Atbilstoši Regulatora noteiktajām UP kvalitātes prasībām, Latvijā bija 618 pasta pakalpojumu sniegšanas vietas un 1058 vēstuļu kastītes.

Pasta UP nosacījumu izpildes kontrolei Regulators veica vispopulārākā pasta sūtījumu veida – B klases vienkāršo vēstuļu pārsūtīšanas laika mērījumus, izmantojot kontroles vēstuļu nosūtīšanu. Saskaņā ar kvalitātes prasībām, trešajā darba dienā pēc vēstules nodošanas pasta piekļuves punktā vai vēstuļu kastītē adresātiem jāpiegādā vismaz 98% no visām vēstulēm. Pārsūtīt 1000 vēstules dažādos maršrutos, trešajā darba dienā bija piegādāts 99,7% vēstuļu no visām, kas liecina par teicamu kvalitāti. Pārējās vēstules tika piegādātas ar nelielu nokavēšanos, un zudušu vēstuļu nebija.

Apskatot UP elektroenerģijas nozarē, jānorāda, ka virkne piegādes pienākumu ir iekļauti enerģijas komersantu licencēs. Elektroenerģijas publiskā tirgotāja licences noteikumos ir iekļauts obligātās piegādes pienākums saistītajiem lietotājiem. Pēdējās garantētās piegādes komersantiem ietvaros elektroenerģiju 2013. gada decembrī saņēma 17% lietotāju. Sadales sistēmas operatoru licenču nosacījumi paredz obligātu elektroenerģijas piegādi ikvienam operatora darbības zonā esošajam lietotājam, ievērojot

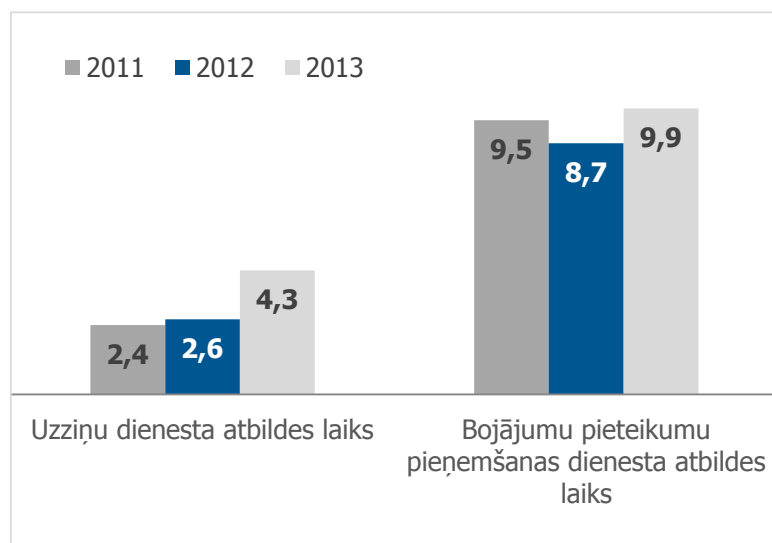
attiecīgos normatīvos nosacījumus. Analogs noteikums pie adekvātiem tehnoloģiskajiem un ekonomiskajiem nosacījumiem ir iekļauts arī AS „Latvijas Gāze” licencē.

Pakalpojumu kvalitāte

Pakalpojumu kvalitāte kā komplekss jēdziens ir viens no lietotāju aizsardzības stūrakmeņiem. Tas ietver visus pakalpojuma sniegšanas aspektus:

- pakalpojumu piegādi, lietotāju pieslēgumus,
- komersanta rīcības atbilstību līgumiem ar lietotājiem,
- pakalpojumu tarifu, uzskaiti, norēķinus,
- pakalpojumu tehnisko kvalitāti.

Latvijas sabiedrisko pakalpojumu kvalitāte tiek atzinīgi vērtēta pasaulē. Globālā pētījumā, kuru UPU uzdevumā veica kompānija „PriceWaterhouseCoopers”, analizējot pasta pakalpojumu klientu servisu, apkalpošanas kvalitāti un piegādes ātrumu,

30. attēls

SIA „Lattelecom” pakalpojumu dienestu vidējie atbildes laiki 2013. gadā, sec.

VAS „Latvijas Pasts” 2013. gadā atzīts par labāko kurjerpasta pakalpojumu sniedzēju.

„Akamai Technological” veiktajos regulārajos
fiksētā interneta pieslēgumu mērījumos

Latvija jau vairākus gadus ir pasaules līdervalstu vidū pēc sasniegtajiem lietotāju vidējiem un pīķa lejupielādes ātrumiem.

Lai šādas kvalitātes līmeni noturētu, 2013.
gadā Regulators turpināja rūpīgi sekot visiem
regulējamo pakalpojumu kvalitātes
aspektiem.

Plaši pakalpojumu kvalitātes mērījumi tika
veikti mobilo elektronisko sakaru komersantu
tīklos. Balss telefonijas un īsziņu
pakalpojumu kvalitāte joprojām vērtējama kā
ļoti laba vietās, kur nodrošināts stabils mobilā
tīkla pārklājums. Runas pārraides kvalitātes
atšķirības operatoriem ir nenoīmīgas,
savienošanās laiku iespaido tīkla tehnoloģija:
UMTS/3G tīklā savienošanās laiks ir četrus līdz
piecu sekunžu robežās, kamēr GSM/2G tīklā
tas ir par vidēji divām sekundēm lielāks.

Īsziņu pakalpojuma kvalitātes rādītāji ir nevainojami, vidējais īsziņu piegādes laiks nepārsniedz septiņas sekundes.

Arī starpsavienojuma pakalpojuma kvalitātes,
tostarp neseizmīgo savienojumu koeficienta,
savienošanās laika, runas pārraides
kvalitātes, mērījumi dažādās operatoru
kombinācijās rāda ļoti labu kvalitātes vidējo

līmeni un parametru stabilu atbilstību
deklarētajām vērtībām.

Arvien lielāka uzmanība tiek pievērsta mobilā interneta piekļuves pakalpojuma kvalitātes uzraudzībai,

veicot mērījumus vairāk nekā 180 brīvi
izvēlētās ģeogrāfiskās vietās, iespējami
vienmērīgi aptverot visu Latvijas teritoriju
vienlaikus SIA „Bite Latvija”, SIA „Latvijas
Mobilais Telefons”, SIA „Tele2” un SIA
„Telekom Baltija” mobilajos tīklos. Mērījumi
veikti, izmantojot Regulatora interneta
piekļuves pakalpojuma kvalitātes kontroles
sistēmu posmā starp pieslēguma punktu un
Latvijas interneta apmaiņas punktu.

Kā lejupielādes, tā arī augšupielādes ātrumu
sadalījumi parāda, ka saglabājas krasa
dažādība pakalpojumu saņemšanas iespējās
kā tehnoloģisko risinājumu, tā teritorijas
aspektos (sk. 31. un 32. attēlu). Vienlaikus
var secināt, ka

visi operatori lielāko uzmanību pievērš pakalpojumu kvalitātei Rīgā.

Salīdzinot ar 2012. gadu, ir vērojams
kvalitātes uzlabojums tīklos:

- SIA „Bite Latvija” tīklā vairākus vietu 2G
tehnoloģijas ir nomainītas ar 3G, daudzās
vietās pārsniedzot 4 Mbit/sec.
lejupielādes ātrumu.
- SIA „Latvijas Mobilais telefons” ir aktīvi
paplašinājis to vietu skaitu, kur
nodrošinātas 4G tehnoloģijas, dažviet
pārsniedzot pat 20 Mbit/sec.

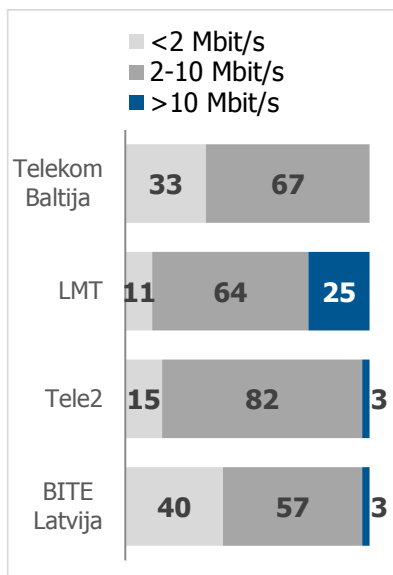
- SIA „Tele2” tīkls vairākumā vietu saglabājas stabilās pieslēguma ātruma robežās 6-10 Mbit/sec., papildus Rīgā dažviet jau fiksēta arī 4G pakalpojuma saņemšanas iespēja.
- SIA „Telekom Baltija” 2013. gada uzlabojumi ir 2012. gadā veiktās jaunākās paaudzes tehnoloģiskā risinājuma EVDO Rev B2 ieviešanas rezultāts.

2013. gadā tika uzsākti interneta piekļuves pakalpojuma kvalitātes diennakts mērījumi,

identificējot noslodzes ietekmi uz faktisko ātrumu. Rezultāti rāda pat desmitkārtīgu kritumu maksimālās noslodzes brīžos, tostarp vietās, kas aprīkotas ar modernākajām tehnoloģijām. Šāda situācija norāda uz nepieciešamību operatoriem īpašu uzmanību pievērst deklarētā nodrošinātā pakalpojuma kvalitātes līmeņa ievērošanai.

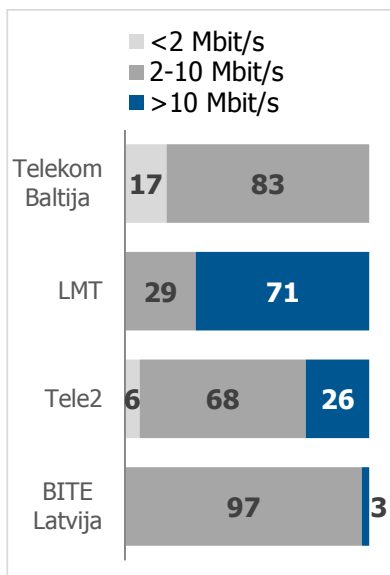
2013. gadā Regulators uzsāka regulārus publisko elektroapgādes tīklu sprieguma raksturlielumu mērījumus ar mērķi uzraudzīt to atbilstību valsts standartam.

Kā mērījumu vietas prioritāri tika izvēlētas zemsprieguma tīklos ekspertu vērtētās potenciāli kritiskas kvalitātes vietas. Līdz ar to gada mērījumu statistika, kas 61% gadījumu ir standartam neatbilstoši, viennozīmīgi nevar būt vispārināta uz energoapgādes piegādes kvalitāti Latvijā kopumā (sk. 33. attēlu). Mērījumus veic atbilstoši standartā norādītajai metodikai vienu nedēļu, un jebkura parametra neatbilstība standartam nozīmē kopējo mērījuma neatbilstību.

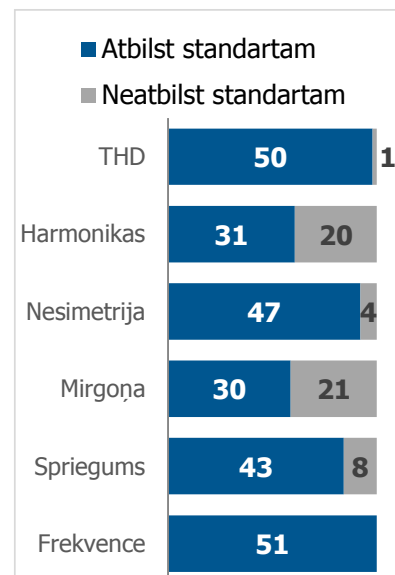
31. attēls

Lejupielādes ātrumu sadalījums pa ātruma grupām izlasēs mērījumos Latvijā, Mbit/sec., %

32. attēls

Lejupielādes ātrumu sadalījums pa ātruma grupām izlasēs mērījumos Rīgā, Mbit/sec., %

33. attēls

Publisko elektroapgādes tīklu problemātisko vietu sprieguma raksturlielumu mērījumu rezultāti, skaits

Ja viens no vissvarīgākajiem parametriem – barošanas sprieguma frekvence – pilnībā atbilst standartam, tad galvenā problēma ir pazemināta sprieguma vērtība, kam nomināli jābūt 230V.

Virknē mērījumu vietu, īpaši lauku apvidos, tam par iemeslu ir garās elektroapgādes līnijas ar faktiskajai slodzei nepietiekamu vadu šķērs griezumam. Papildus daļā vietu, kas formāli atbilst +10/-15% standartam, ir reģistrētas sprieguma svārstības 40-50V robežās. Analogs iemesls ir īslaicīgo trieciena slodžu radītajām sprieguma svārstībām – mirgošanai, kas rada diskomfortu.

Relatīvi mazāks iespaids ir fāzu spriegumu nesimetrijai un augstāko harmoniku radītajiem sprieguma kropļojumiem. Ja dažādu atsevišķu harmoniku, īpaši 15. harmonikas, neatbilstība ir visai ievērojama, tad summārais harmoniku kropļojums THD ir nenozīmīgs.

Visos neatbilstības gadījumos sadales operators ir iesniedzis Regulatoram rīcības plānu neatbilstību novēršanai. Trīs gadījumos neatbilstības novērstas jau 2013. gadā.

11 gadījumos neatbilstības plānots novērst 2014. gadā, viens objekts tiks rekonstruēts 2015. gadā. Sešiem lietotājiem jau piemērots pazemināts sadales pakalpojuma tarifs.

Pārējie objekti iekļauti neatbilstošas sprieguma kvalitātes investīciju objektu sarakstā.

Regulators ir informējis lietotājus, ka līdz neatbilstību novēršanai viņiem ir pamatotas iespējas pieteikties pazeminātam sadales pakalpojuma tarifam.

Lietotāju pretenzijas

Viena no Regulatora funkcijām ir arī lietotāju sūdzību izskatīšana. 2013. gadā Regulators saņēma 539 personu iesniegumus, no tiem 206 bija sūdzības, ieskaitot pārsūtītās sūdzības no Patērētāju tiesību aizsardzības centra. Salīdzinot ar 2012. gadu, tas ir par 5,5% mazāk, tomēr jāpiebilst, ka reālais neapmierināto lietotāju skaits ir nesalīdzināmi lielāks (sk. 34. attēlu).

Regulators katru dienu telefoniski saņem lielu daudzumu anonīmas pretenzijas. Arī pakalpojumu sniedzēji līdztekus rakstiskām sūdzībām regulāri saņem telefoniskas sūdzības, kas tiek risinātas un netiek uzskaitītas. Vienlaikus var secināt, ka pakāpeniski uzlabojas komersantu klientu apkalpošanas dienestu darbs ar lietotājiem, liela daļa pretenziju tiek atrisinātas un kompensētas bez Regulatora iejaukšanās.

Saņemto lietotāju sūdzību galvenie priekšmeti visās nozarēs lielākoties ir līdzīgi, tādējādi aptverot dažādus aspektus, tostarp arī nozaru specifiskos jautājumus – numura saglabāšana, vēstuļu nozaudēšana, energoresursu skaitītāji, mobilo sakaru pierobežas problēmas u.tml.

Vērtējot saņemtās sūdzības 2013. gadā var secināt, ka gandrīz 21% no tām nav Regulatora kompetencē (sk. 35. attēlu). Tās tika pārsūtītas atbildīgajām institūcijām, par to vienlaikus informējot lietotājus. Pārējo sūdzību pārbaude, kas saistīta ar papildus informācijas pieprasījumu no komersanta, apsekošanu objektā, mērījumi u.tml., atklāja, ka lielākā daļa no tām ir nepamatotas.

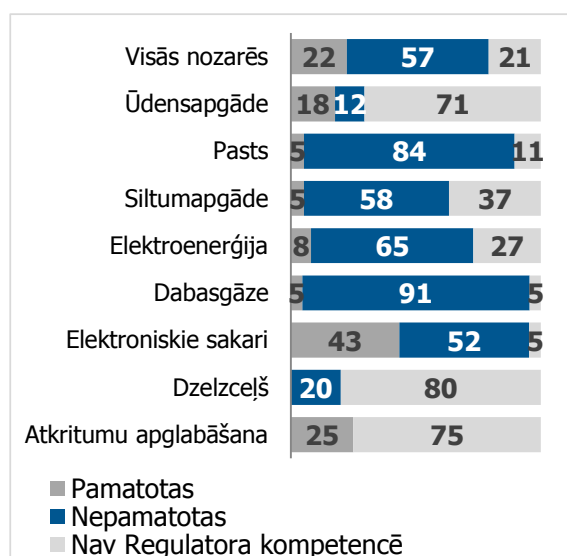
Tikai 22% no saņemtajām sūdzībām ir pamatotas un tiek arī risinātas.

Gadījumos, kad pēc sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja veikto uzlabojumu ieviešanas lietotājs joprojām nav apmierināts ar konkrētās problēmas risinājumu, Regulators veic iepriekšēju ārpustiesas izskatīšanu strīdiem starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem. 2013. gadā ir ierosināta viena strīda lieta – starp SIA „Marka-M” un AS „Latvijas Gāze” –, kurā lēmums par strīda izšķiršanu tiks pieņemts 2014. gadā.

34. attēls
**Saņemto lietotāju sūdzību skaits
pa pakalpojumu nozarēm**

35. attēls
**Saņemto sūdzību sadalījums pēc to
pamatotības 2013. gadā, %**

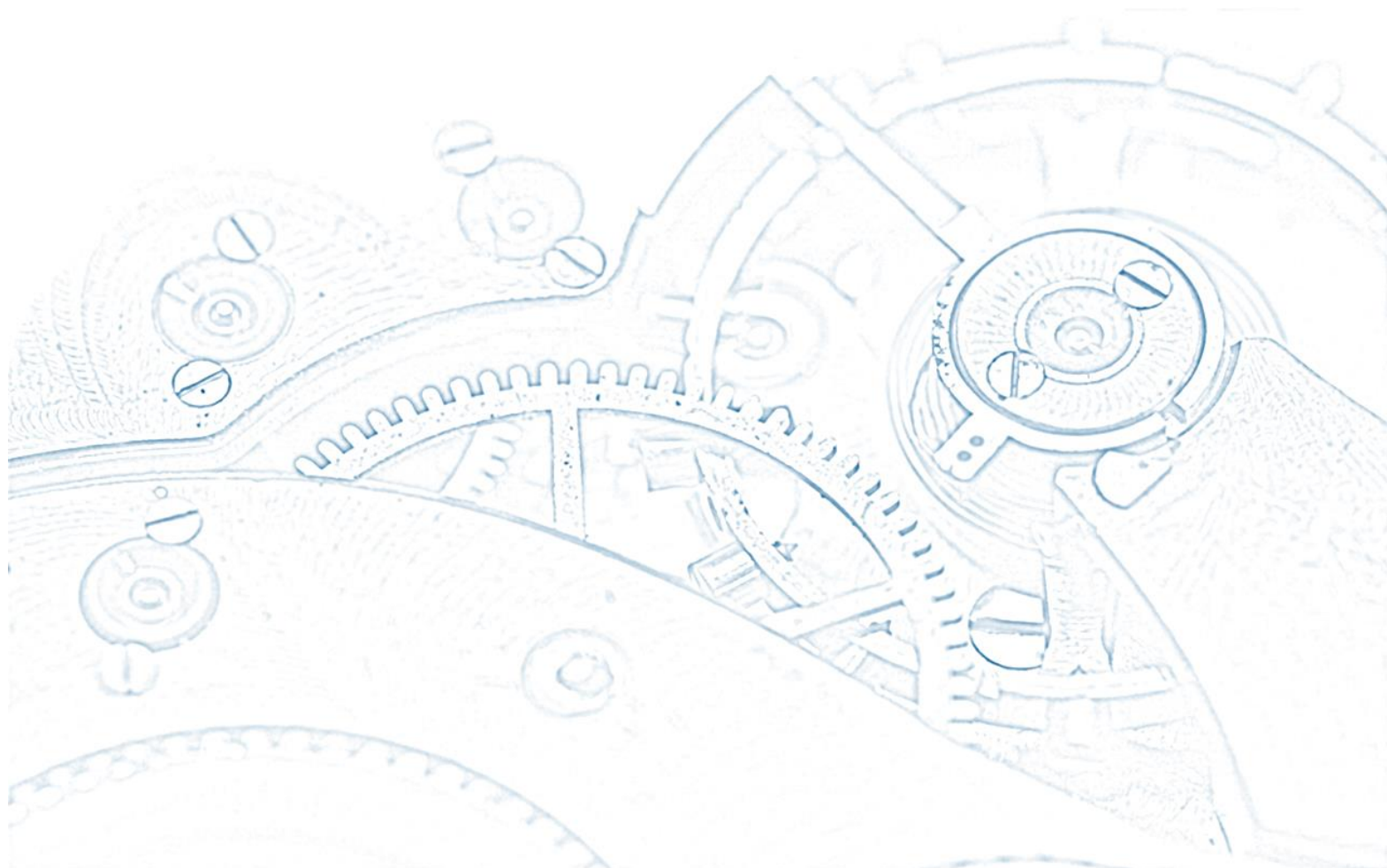
REGULATORA FUNKCIONĒŠANA UN PĀRVALDĪBA

Struktūra un kapacitāte

**Regulēšanas procesu
kvalitātes uzlabošana**

**Finanses un saimnieciskā
darbība**

**Svarīgākie uzdevumi 2014.
gadā**

REGULATORA FUNKCIONĒŠANA UN PĀRVALDĪBA

Struktūra un kapacitāte

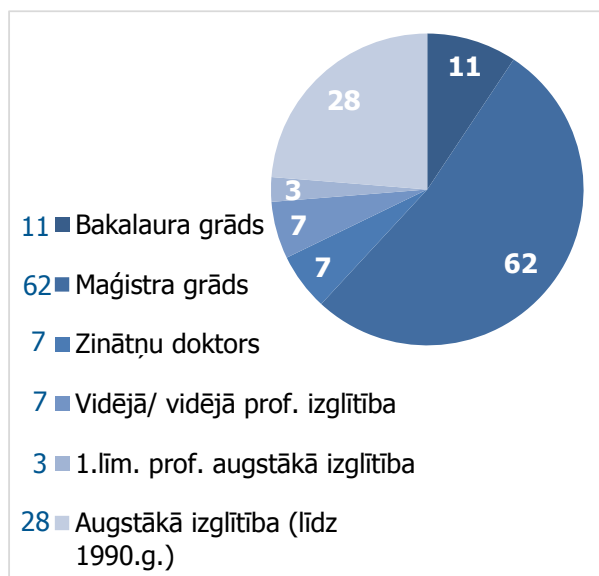
Lai arī Regulatora struktūra (sk. 36. attēlu) 2013. gadā nav mainījusies, tomēr zināmas pārmaiņas tajā ir veiktas – Personāla nodaļa pārveidota par Cilvēkresursu attīstības un pārvaldības nodaļu, savukārt Sabiedrisko attiecību nodaļa par Komunikāciju nodaļu, saglabājot esošo funkcionalitāti un papildinot ar jaunām funkcijām.

Regulatora lēmēj institūcija ir padome. Padome Regulatora vārdā pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, kas ir saistoši konkrētiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem. 2013. gadā notika 47 padomes sēdes, kurās pieņemti 330 lēmumi, tai skaitā 43 iekšējie un 42 ārējie normatīvie akti.

Regulatora padomei ir pakļauta

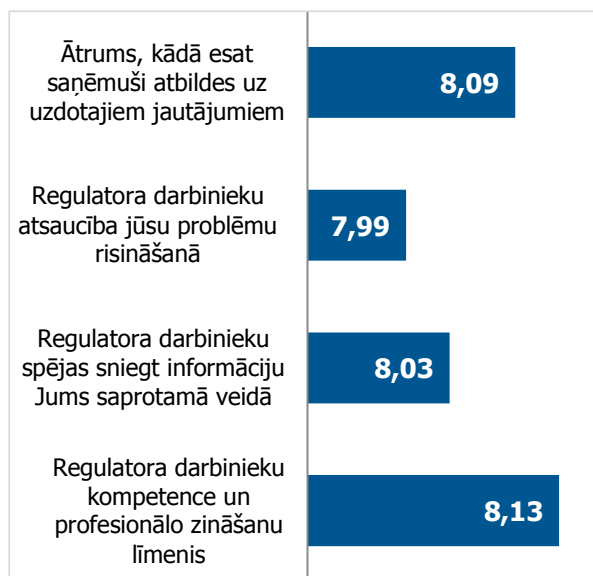
izpildinstitūcija, kas pilda padomes sekretariāta un ekspertu funkcijas, sagatavojot jautājumus un dokumentus izskatīšanai padomes sēdēs un īstenojot padomes pieņemto lēmumu, kā arī izdoto administratīvo aktu izpildi. Izpildinstitūcija sastāv no izpilddirektora, septiņiem departamentiem un septiņām patstāvīgām nodaļām, ieskaitot trīs reģionālās nodaļas – Kurzemes, Vidzemes un Latgales. To uzdevums ir pildīt noteiktas Regulatora funkcijas reģionos. Kopumā Regulatorā 2013. gada 31. decembrī strādāja 118 darbinieku, gada laikā skaits pieaudzis par vienu. 93 darbinieki tieši strādā regulēšanas funkciju izpildē (attiecīgās struktūrvienības zīmējumā ietonētas), 25 darbinieki pilda tehniskās un administratīvās atbalsta funkcijas, savukārt izpilddirektors un Ārējo sakaru nodaļa daļēji pilda abas minētās funkcijas.

Regulatoram savu funkciju veikšanai ir nepieciešama augsta kompetence regulējamo nozaru problemātikā. Pašreizējais Regulatora darbinieku kvalifikācijas līmenis (sk. 37. attēlu) ir

37. attēls

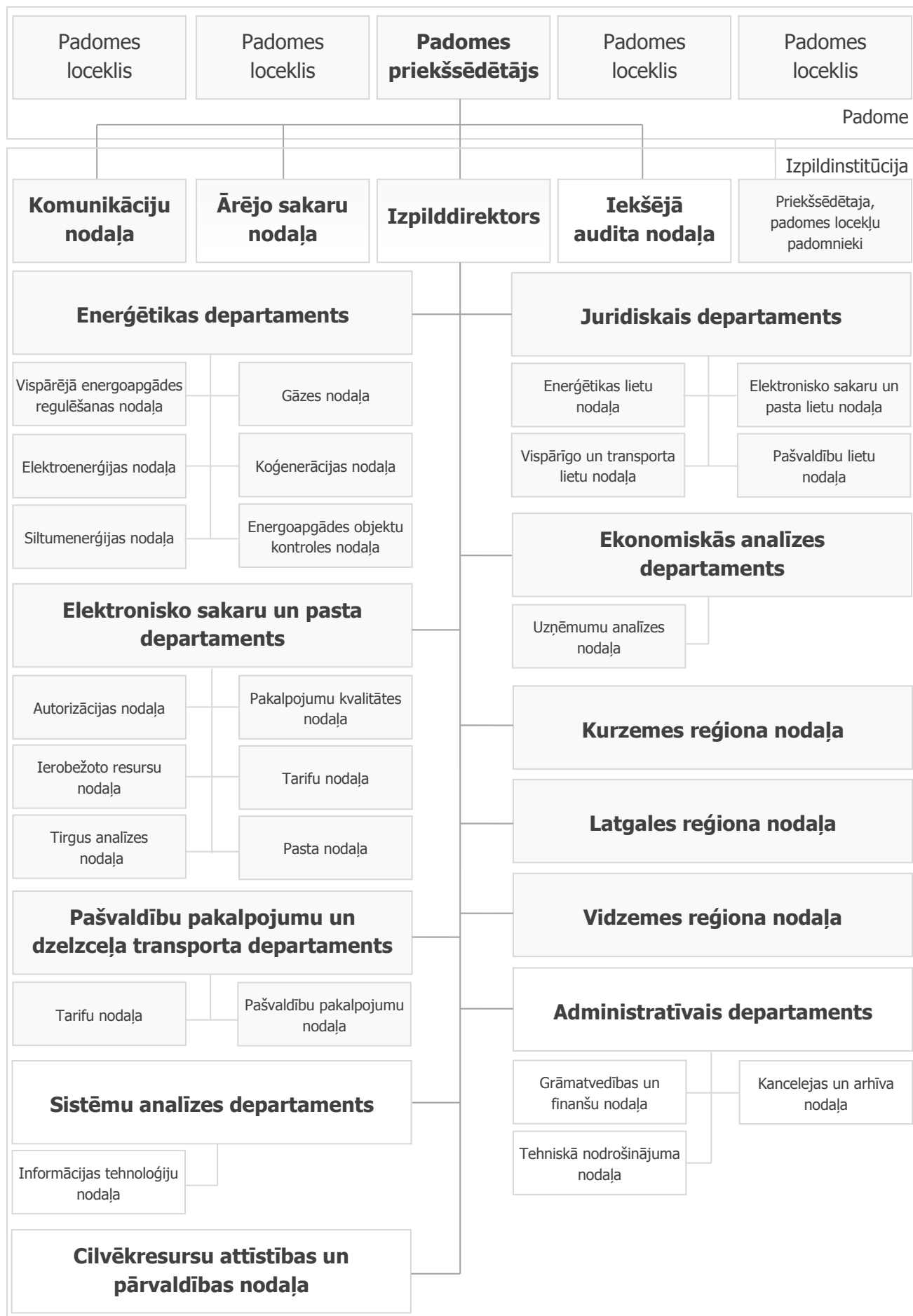
Regulatora darbinieku kvalifikācijas līmenis uz 2013. gada 31. decembri, skaits

38. attēls

Regulatora darbinieku vērtējums skalā no 1 (ļoti negatīvs) līdz 10 (ļoti pozitīvs)

Avots: SKDS

36. attēls
Regulatora struktūra

atbilstošs, ko netieši apliecina Regulatora darbinieku, kopumā 20, uzstāšanās 2013. gadā dažādās starptautiskās konferencēs, semināros un tml.

Par Regulatora atbilstošo kompetenci liecina arī regulējamo komersantu vērtējums (sk. 38. attēlu).

Regulējamie komersanti 2013. gada veiktajā aptaujā ir augsti novērtējuši Regulatora darbinieku kompetencei un darbību, kur

10 ballu skalā vispārējais darbinieku vērtējums ir 8,06.

Apskatot Regulatora darbinieku kompetenci, vienlaikus jāsecina, ka esošais darba samaksas līmenis nespēj nodrošināt viskvalificētāko darbinieku strādāšanu Regulatorā ilgtermiņā. Regulatora funkcionēšanas īpatnība, atšķirībā no citām valsts pārvaldes institūcijām, ir individuāla un pastāvīga komunikācija ar regulējamajiem uzņēmumiem, kur līdzvērtīgas kvalifikācijas darbinieku atalgojuma līmenis ir pat vairākas reizes augstāks. Rezultātā kvalificētiem un pieredzējušākiem darbiniekiem regulāri tiek piedāvāts pāriet strādāt uz uzņēmumiem, kas arī realizējas. Profesionāli, kuri ir aizgājuši, ir jāaizvieto ar jauniem, sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas jautājumos nepieredzējušiem darbiniekiem. Kadru mainība 2013. gadā bija augsta – 10,7%.

Augstas kapacitātes uzturēšanai Regulators atbalsta dažādus darbinieku kvalifikācijas celšanas pasākumus. 2013. gadā kvalifikācijas celšanas pasākumos tika iesaistīti 72 darbinieki, kas ir vairāk nekā 60% no kopējā darbinieku skaita.

Regulēšanas procesu kvalitātes uzlabošana

Lai panāktu kvalitatīvāku un efektīvāku regulēšanas procesu veikšanu, minimizējot iespējamos riskus, pastāvīgi notiek regulēšanas procesu izvērtēšana un iekšējā kontrole.

Regulatorā ir identificētas 17 regulēšanas procesu sistēmas, no kurām astoņas ietver Regulatora veicamos pamatdarbības procesus un deviņas – vadības un atbalsta procesus. Katra no šīm sistēmām ietver piecus līdz sešus procesus. Iekšējā kontrole, t.i. sistēmu auditi, tiek plānoti un īstenoti, veicot katras sistēmas analīzi, to pamatā – atlikušo risku novērtējums, kur galvenā uzmanība tiek veltīta pamatdarbības procesiem.

2013. gadā ir veikti septiņi auditi, no tiem četri – auditējot pamatdarbības sistēmas – „Licenču un ierobežoto resursu pārvaldība”, „Licenču un regulējamo nozaru nosacījumu izpildes uzraudzība”, „Tirgus analīze elektronisko sakaru nozarē”, „Elektronisko sakaru nozares pakalpojumu kvalitāte”. Trīs auditi veikti, izvērtējot atbalsta procesus – „Informācijas tehnoloģiju politika un organizācija”, „Fizisko personu datu apstrāde un aizsardzība”, „Sadarbība ar starptautiskajām organizācijām”. Veikto auditu rezultātā ir sniegti vērtējumi par:

- struktūrvienību darbības atbilstību normatīvajiem aktiem, noteiktajām funkcijām un apstiprinātajiem darba plāniem,
- kopējās pārvaldības procesa pilnveidošanu, informējot par riskiem un kontroli atbilstošajās jomās,
- izveidotās iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti un tās atbilstību izvirzīto mērķu sasniegšanai.

Vērtētās sistēmas kopumā ir atbilstošas un efektīvas, kas sniedz pārliecību, ka riski tiek vadīti un ka Regulatora mērķi tiek sasniegti.

Ir sniegti 26 ieteikumi, no kuriem 15% klasificējami kā augstas prioritātes ieteikumi. No tiem 19 jeb 73% tika īstenoti pārskata gadā, turpinot darbu pie pārējo ieteikumu ieviešanas. Nav konstatēti fakti, kas atstātu negatīvu ietekmi uz Regulatora darbību, ieteikumi saistās ar procesu kvalitātes un efektivitātes tālāku uzlabošanu komersantu un lietotāju interesēs. Audita „Licenču un regulējamo nozaru nosacījumu izpildes uzraudzība” gaitā tika sniegti septiņi ieteikumi šīs apakšsistēmas uzlabojumiem, kas saistīti ar ārkārtas un plānoto komersantu pārbaūžu pilnveidojumiem. Ar mērķi uzlabot komersantu atskaites vidi, tika ieteikta visu nozaru regulējamo komersantu elektroniskās atskaites sistēmas izstrāde un ieviešana. Šāda sistēma ļaus harmonizēt dažādo atskaišu iesniegšanu, būtiski samazinās riskus, kas saistīti ar atskaišu savlaicīgu neiesniegšanu, kā arī ļaus Regulatoram optimizēt pieprasītās informācijas apjomu.

Finanses un saimnieciskā darbība

Regulators savu 2013. gada darbību realizēja atsevišķā budžeta programmā, kas apstiprināta likumā „Par valsts budžetu 2013. gadam”.

Regulatora darbība tiek finansēta no nodevas par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu, ko sedz regulējamie komersanti. Pārskata gadā valsts nodevas apmērs regulējamās nozarēs bija 0,17% no komersanta sniegtā attiecīgā sabiedriskā pakalpojuma neto apgrozījuma 2012. gadā.

Regulatora darbības nodrošināšanai 2013. gadā bija plānoti izdevumi LVL 3 527 042 (sk. 7. tabulu), tai skaitā izdevumi:

- LVL 64 203 ES finansēto institūciju stiprināšanas programmu mērķsadarbības projekta Nr. UA-2010-ENP-PCA-TE-2 „Ukrainas nacionālās sakaru regulēšanas komisijas regulēšanas un juridiskās kompetences stiprināšana elektronisko sakaru nozarē” īstenošanai,
- LVL 9 172 ES finansēto institūciju stiprināšanas programmu mērķsadarbības projekta Nr. E10-ENP-PCA-EY-01 „Gruzijas nacionālās enerģētikas un ūdensapgādes regulēšanas komisijas kapacitātes stiprināšana tarifu aprēķināšanas metodiku uzlabošanas jomā” īstenošanai.

Faktiski apgūti LVL 2 915 183, kas ir 82,7% no pārskata gadā plānotā.

Likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 31. panta 2.4 daļa un MK 2009. gada 22. decembra noteikumu Nr. 1623 „Noteikumi par valsts nodevas likmi par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu un nodevas maksāšanas kārtību” 6. punkts nosaka, ja kalendāra gadā samaksātā valsts nodeva pārsniedz Regulatora darbības nodrošināšanai attiecīgajā gadā nepieciešamās izmaksas,

nākamajā gadā komersantam valsts nodevu par pārmaksāto summu samazina proporcionāli katra sabiedrisko pakalpojuma sniedzēja iemaksātās valsts nodevas lielumam attiecīgajā gadā.

Kopējais finanšu līdzekļu atlikums 2013. gada beigās bija LVL 1 176 274, ko veido faktiskais 2013. gada finanšu līdzekļu atlikums LVL 475 586 un 2012. gada finanšu līdzekļu atlikums LVL 700 688. Likumā „Par valsts budžetu 2014. gadam” Regulatoram ir apstiprināti pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumi LVL 900 000 jeb EUR 1 280 585 apmērā, kas 2014. gadā tiek atgriezti sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, samazinot komersantu valsts nodevas maksājumu proporcionāli katra sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja iemaksātās valsts nodevas lielumam 2013. gadā. Atlikušie naudas līdzekļi LVL 276 274 jeb EUR 393 103 atrodas atsevišķā deponēto līdzekļu kontā un nav Regulatoram pieejami 2014. gadā.

Regulatora 2013. gada finanšu pārskats sagatavots atbilstoši MK 2013. gada 15. oktobra noteikumiem Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”.

2013. gada pārskats iesniegts Valsts kasē. Par Regulatora 2013. gada pārskatu 2014. gada 18. martā sniedza atzinumu bez iebildēm SIA „Revīzija un vadības konsultācijas” (zvērinātu revidentu komercsabiedrības licence Nr. 79).

2013. gadā Regulators kopumā ir noslēdzis 64 saimnieciskās darbības līgumus, tostarp saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu organizējis 20 publiskos iepirkumus. Tā kā no 2013. gada 22. aprīļa Regulators mainīja savu juridisko un faktisko adresi, līdz ar to daļa saimnieciskās darbības līgumu un publisko iepirkumu saistīta ar jauno telpu labiekārtošanu un pakalpojumu nodrošināšanu tajās, tai skaitā telpu apsardze, uzkopšana un mēbeļu iegāde.

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	2012.gads (faktiskā izpilde)*	2013. gads (latos)	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde*
1	Ieņēmumi (kopā), t.sk.	1 934 670	3 327 042	3 390 769
	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 890 296	3 253 667	3 329 593
	Pārējie iepriekš neklasificētie īpašiem mērķiem noteiktie ieņēmumi	44 374	73 375	61 176
2	Izdevumi	2 509 905	3 527 042	2 915 183
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	2 402 511	3 393 640	2 835 071
	starptautiskā sadarbība	25 108	25 108	19 156
	pārējie uzturēšanas izdevumi	2 377 403	3 368 532	2 815 915
2.2.	Kapitālie izdevumi	107 394	133 402	80 112

7. tabula

**Regulatora finanšu līdzekļi 2013. gadā,
*pēc naudas plūsmas principa**

Svarīgākie uzdevumi 2014. gadā

Regulējošās vides attīstībai

- Līdzdalība likumprojekta „Ūdenssaimniecības pakalpojumu likums” virzībā, ar to saistīto tiesību aktu grozījumu un tam pakārtoto tiesību aktu projektu izstrādē.
- Līdzdalība Atkritumu apsaimniekošanas likuma grozījumu virzībā, un ar to saistīto normatīvo aktu grozījumu izstrādē sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas jautājumos.
- Līdzdalība tiesību aktu izstrādē saistībā ar elektroenerģijas tirgus tālāku atvēršanu visām mājāsaimniecībām.
- ES tiesību aktos par tirgus uzraudzību paredzēto normu ieviešana enerģētikā.
- Līdzdalība nepieciešamo tiesību aktu grozījumu izvērtēšanā un izstrādē Direktīvas Nr.2012/34/ES transponēšanai.
- Regulatora viedokļa sniegšana un līdzdalība ES iniciēto tiesību aktu izstrādē ES nozaru regulatoru organizācijās.

Komersantu autorizācijai un uzraudzībai

- Liberalizētā pasta tirgus komersantu uzraudzība.
- Neatkarīga elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora darbības un atbilstības sertificēšanas un neatkarības prasībām uzraudzība.
- Dzelzceļa pārvadātāju uzraudzība attiecībā uz nozares tiesību aktu noteikto prasību, t.sk. pasažieru tiesību, ievērošanu.
- Publisko mobilo tīklu operatoru uzraudzība attiecībā uz ieviestu operatoru atsaistīšanu, lietotājiem atrodoties starptautiskajā viesabonēšanā.

- Tālāka komersantu iespēju ierobežošana izmantot numerācijas resursus krāpnieciskos nolūkos, pastiprināta uzraudzība par numerācijas izmantošanu atbilstoši normām.

Tirgu veicināšanai un konkurences atbalstam

- Īpaša uzmanība sabiedrisko pakalpojumu nozaru tirgu atvēršanas sekmēšanai.
- Kopējās intereses projektu izvērtēšana atbilstoši Regulai Nr.347/2013.
- Elektroenerģijas vairumtirdzniecības uzraudzība, tai skaitā ikdienas elektroenerģijas tirdzniecības platformas („Elbas”) pilnvērtīgas izmantošanas monitorings.
- Elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plāna izvērtēšana un apstiprināšana.
- Dabaszāģes apgādes infrastruktūras lietošanas tiesību nediskriminējošas īstenošanas uzraudzība.
- Prasību ieviešana elektronisko sakaru tīklu operatoru piekļuvei saistītām iekārtām, tai skaitā kabeļu kanalizācijai un optiskajiem tīkliem.
- Aktīva iesaiste pārrobežu jautājumu risināšanā elektronisko sakaru nozarē: tīklu neitralitāte, viesabonēšana, nākamās paaudzes tīkli un nākamās paaudzes piekļuves tīkli, radiofrekvenču spektra politikas programma.
- EK jaunā ieteikuma elektronisko sakaru tirgu analīzei ieviešana un tirgus dalībnieku saistību pārskatīšana.

Ieinteresēto pušu interešu balansēšanai un harmonizēšanai

- Regulatora darbības un pieņemto lēmumu plašāka skaidrošana, sekmējot pakalpojumu sniedzēju un sabiedrības konstruktīvu iesaisti sabiedrisko pakalpojumu regulēšanā.
- Aktīva dalība ES elektroenerģijas tirgu reģionālo iniciatīvu procesā.
- Regulatora pieredzes nodošana citu valstu regulatoriem – zināšanas par daudznozaru regulēšanas un specifiskiem nozaru regulēšanas jautājumiem, ES likumdošanas ieviešana.
- Tirgus datu vākšana un analīze visās nozarēs, informācijas apkopošana ES sistēmām.

Pakalpojumu cenu un tarifu regulēšanai

- Koģenerācijas staciju, siltumenerģijas apgādes, ūdenssaimniecības un sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojumu tarifu projektu izvērtēšana un tarifu noteikšana.
- Balss izsaukumu pabeigšanas citu operatoru elektronisko sakaru tīklos tarifu tālāka pazemināšana.

Pakalpojumu lietotāju aizsardzībai

- Dzelzceļa pārvadātāju kontrole attiecībā uz pasažieru tiesību ievērošanu.
- Interneta piekļuves pakalpojumu kvalitātes mērīšanas rīka pieslēgumu kapacitātes dubultošana, ņemot vērā tendences pieslēgumu ātrumu izaugsmei un interneta lietošanai.

NEATKARĪGU REVIDENTU ZIŅOJUMS

Revīzija un vadības konsultācijas SIA

NEATKARĪGU REVIDENTU ZIŅOJUMS

Latvijas Republikas Saeimai

Mēs esam veikuši Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013. gada finanšu pārskata, uz kuru pamatojoties ir sagatavots saīsinātais Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013. gada finanšu pārskats, revīziju saskaņā ar Starptautiskajiem revīzijas standartiem. Mūsu 2014. gada 18. marta revidentu ziņojumā mēs sniedzām atzinumu bez iebildēm par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013. gada finanšu pārskatu, uz kuru pamatojoties ir sagatavots saīsinātais Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013. gada finanšu pārskats.

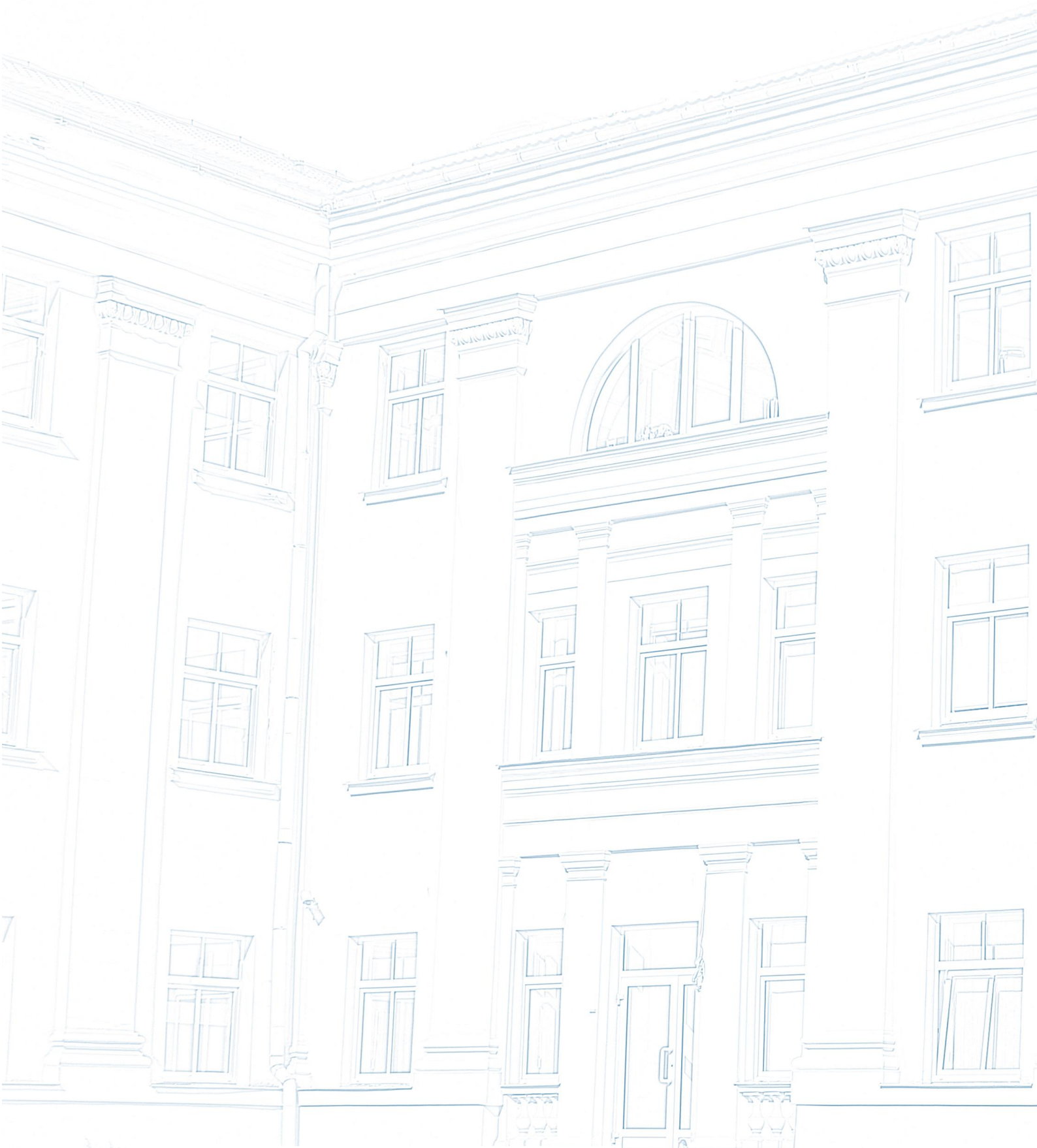
Mūsaprāt, iepriekš minētais saīsinātais finanšu pārskats visos būtiskos aspektos atbilst Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013. gada finanšu pārskatam, uz kuru pamatojoties ir sagatavots saīsinātais finanšu pārskats.

Lai gūtu pilnīgāku priekšstatu par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas finansiālo stāvokli 2013. gada 31. decembrī, tās 2013. gada darbības finanšu rezultātiem un mūsu veiktās revīzijas darba apjomu, iepriekš minētais saīsinātais finanšu pārskats būtu jāvērtē kopā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013. gada finanšu pārskatu, uz kuru pamatojoties ir sagatavots šis saīsinātais finanšu pārskats, un attiecīgo mūsu revidentu ziņojumu.

SIA Revīzija un vadības konsultācijas
Licence Nr. 79

Zigrīda Šneidere
Valdes locekle
LR zvērināta revidente
Sertifikāta Nr. 110

Rīgā, 2014. gada 18. martā

**Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas
2013. gada pārskats**

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039

Tālrunis: 67097200 Fakss: 67097277

<http://www.sprk.gov.lv>

info@sprk.gov.lv